

Aviel Rouantelezh Doue

Hennezh EO an diskoulm!

**Ha gouzout a rit en deus lavaret Jezuz ne c'hall ket dont an
dibenn a-raok ma vo prezeget Rouantelezh Doue d'ar
bed en un doare testeni?**



**„Ar bleiz a chomo gant an oan ... Ne raint ket a zroug nag a
zistruj war va menez santel holl, rak leun e vo an douar
eus anaoudegezh an Aotrou evel ma teu an dour da
c'holeiñ ar mor.“ (Izaia 11:6,9)**

Gant

Bob Thiel, Ph.D.

Aviel Rouantelezh Doue

Hennezh EO an diskoulm!

Gant Bob Thiel, Ph.D.

Copyright ©2016/2017/2018/2019/2022/2025/2026 by Nazarene Books.
Edition 3.0. Booklet produced for the Continuing Church of God and
Successors, a corporation sole. P.O. Box 109, Grover Beach, California,
93483, U.S.A. ISBN: 978-1-63660-113-7.

Perak ne c'hall ket an denelezh diskoulmañ he c'hudennoù?

**Gouzout a rit eo an traoù kentañ hag an traoù diwezhañ a ziskouez ar
Bibl en deus prezeget Jezuz diwar o fenn a sell ouzh aviel Rouantelezh
Doue?**

**Gouzout a rit e oa Rouantelezh Doue pouezusañ danvez an ebestel hag
ar re gentañ o deus o heuliet?**

**Rouantelezh Doue, hag eñ eo den Jezuz? Rouantelezh Doue, hag eñ eo
Jezuz o vevañ e vuhez ennomp bremañ? Rouantelezh Doue, hag eñ eo
ur seurt rouantelezh gwirion da zont? Ha krediñ a reot ar pezh a zesk ar
Bibl?**

**Petra eo ur rouantelezh? Petra eo Rouantelezh Doue evit gwir? Petra a
zesk ar Bibl? Petra a zeske iliz gristen ar penn-kentañ?**

**Ha gouzout a rit ne c'hall ket dont an dibenn a-raok ma vo prezeget
Rouantelezh Doue d'ar bed en un doare testeni?**

*Al luc'hskeudenn war ar golo a-raok a ziskouez un oan gourvezet gant ur bleiz,
savet gant Burdine Printing and Graphics. Al luc'hskeudenn war ar golo a-dreñv a
zo un darn eus savadur orin Iliz Doue e Jeruzalem, tennet e 2013 gant Dr. Bob Thiel.*

TAOLENN

1. Hag en deus an denelezh an diskoulmoù?	p. 4
2. Peseurt Aviel en deus prezeget Jezuz?	p. 9
3. Ha anavezet e oa Rouantelezh Doue en Testamant Kozh?	p. 21
4. Hag an ebestel o deus desket Aviel ar Rouantelezh?	p. 27
5. Mammennoù er-maez eus an Testamant Nevez o deus desket Rouantelezh Doue.	p. 37
6. An ilizoù greko-roman a zesk ez eo pouezus ar Rouantelezh, met...	p. 57
7. Perak Rouantelezh Doue?	p. 64
<i>Titouroù darempred</i>	<i>p. 72</i>

Notenn: Al levr-mañ a zo un droidigezh eus ar stumm saoznek graet gant ar speredegzh artifisiel, setu perak ne vo ket dalc'hmat gwiriek-penn-da-benn an troiennoù e-keñver an orin, met an esperañs eo emaint tost dezhañ. Ar stumm saoznek a zo hegerz digoust enlinenn war www.ccog.org.

1. Hag en deus an denelezh an diskoulmoù?

Ar bed a zo dirak kalz a gudennoù.

Kalz a dud o deus naon. Kalz a dud a zo mac'het. Kalz a dud a vev er baourentez. Kalz a vroadoù a zo e dleoù bras. Bugale, hag en o zouez ar re n'int ket ganet c'hoazh, a zo gwallgaset. Ar c'hleñvedoù a zo enebet ouzh al louzoù a laka nec'h war galz a vezeien. E kêrioù greantel bras eo re saotret an aer evit bezañ yac'hus. Politikerien a bep seurt a c'hourdrouz gant ar brezel. An argadennoù spontuster a gendalc'h da c'hoarvezout.

Ha gallout a ra ar pennoù-bras er bed diskoulmañ ar c'hudennoù a zo dirak an denelezh?

Kalz a gred e c'hallont.

Steuniv Hollvedel Nevez

D'ar 25 a viz Gwengolo 2015, goude ur brezegenn-benn gant ar Pab Frañsez eus ar Vatikan, ar 193 broad eus Aozadur ar Broadoù Unanet (BU) o deus votet evit lakaat e pleustr an „17 Pal Diorren Padus“ eus ar pezh a veze graet a-wechoù ar Steuniv Hollvedel Nevez. Setu 17 pal ar BU:

Pal 1. Lakaat un termen d'ar baourentez en he stummoù holl e pep lec'h

Pal 2. Lakaat un termen d'an naon, tizhout ar surentez voued hag ur boued gwelloc'h ha broudañ al labour-douar padus

Pal 3. Sikour ur vuhez yac'h ha broudañ ar bec'h-mat evit an holl e pep oad

Pal 4. Sikour un deskadurezh a-berzh-mat, digor d'an holl ha reizh, ha broudañ tu da zeskiñ e-pad ar vuhez a-bezh evit an holl

Pal 5. Tizhout ar par etre ar rev ha kreñvaat plas an holl vaouezed hag ar merc'hed

Pal 6. Sikour ar bezañs hag ar merañ padus eus an dour hag ar glanverezh evit an holl

Pal 7. Sikour an tu da gaout un energiezh marc'had-mat, fiziadus, padus ha modern evit an holl

Pal 8. Broudañ ur c'hresk ekonomikel padus, digor d'an holl ha dalc'hmat, ul labour klok ha frouezhus hag un implij dereat evit an holl

Pal 9. Sevel frammoù-diazez kreñv, broudañ ur c'hreanterezh digor d'an holl ha padus ha kas war-raok an neveziñ

Pal 10. Digreskiñ an dizingalded er broioù hag etrezo

Pal 11. Lakaat ar c'hêrioù hag an annezioù mab-den da vezañ digor d'an holl, diarvar, kreñv ha padus

Pal 12. Sikour doareoù padus da zebriñ ha da broduiñ

Pal 13. Kemer harpoù buan a-enep cheñchamant ar c'hlimad hag e heuliadoù

Pal 14. Gwareziñ hag implijout en un doare padus ar meurvorioù, ar morioù hag an danvezioù mor evit an diorren padus

Pal 15. Gwareziñ, adsevel ha broudañ un implij padus eus an ekoreizhiadoù douarel, merañ ar c'hoadoù en un doare padus, stourm a-enep an dezertaat, harzañ ha treiñ war-gil kollidigezh ar c'hounidoù-douar ha harzañ koll ar vevliesseurtelezh

Pal 16. Broudañ kevredigezhioù peoc'hus ha digor d'an holl evit an diorren padus, reiñ tro d'an holl da gaout ar reizhder ha sevel ensavadurioù efedus, atebek ha digor d'an holl war an holl liveoù

Pal 17. Kreñvaat an doareoù da lakaat e pleustr hag adbevaat ar c'hevelouriezh hollvedel evit an diorren padus

Ar steuñv-mañ a zlefe bezañ lakaet e pleustr penn-da-benn a-benn 2030 hag e vez graet outañ ivez Steuñv 2030 evit an Diorren Padus. Klask a ra diskoulmañ droukoù an denelezh dre reolennoù, deskadurezh ha kenlabour etrebroadel hag etrefeiz. Ha pa vefe mat kalz eus e balioù, un darn eus e hentoù hag eus e balioù a zo fall (kmp. Jenez 3:5). Ar steuñv-

mañ a oa ivez a-unan gant enseblennad „Laudato Si“ ar Pab Frañsez, tremenet bremañ. Ar Pab Leon XIV en deus graet ivez lavarennoù a-du gant ar steuñv 2030-mañ.

Ar „Steuñv Hollvedel Nevez“ a c'hallfe bezañ galvet ar „Steuñv Katolik Nevez“, rak ar ger „katolik“ a dalvez „hollvedel“. Ar Pab Frañsez en deus graet eus degemer ar steuñv-mañ „ur sin pouezus a esperañs“.

War-lerc'h emglev ar BU e voe ur vodadeg e Pariz e miz Kerzu 2015 (anvet ent ofisiel 21vet Kendalc'h ar Parzhioù ouzh Emglev-Framm ar BU war Cheñchamant ar C'hlimad). Ar Pab Frañsez en deus meulet ivez an emglev etrebroadel-se hag en deus kuzuliet d'ar broadoù „heuliañ gant evezh an hent a-raok, gant ur santimant kengred o vont war greskiñ bepred“.

Kazi holl vroadoù ar bed o deus asantet d'emglevioù Pariz, ma oa enno palioù endroel resis ha talvoudoù arc'hant. (Barack Obama, prezidant ar Stadoù-Unanet d'ar mare-se, en deus sinet un teul evit engouestlañ ar Stadoù-Unanet e 2016, met e 2017 en deus lavaret Donald Trump, prezidant ar Stadoù-Unanet, NE ZEGEMERFE KET ar Stadoù-Unanet emglevioù Pariz asantet ha tennet en deus ar Stadoù-Unanet er-maez. Kement-se a zegasas ur c'hounnar etrebroadel hag en deus sikouret da lakaat ar Stadoù-Unanet a-gostez diouzh Europa ha diouzh meur a lodenn all eus ar bed.) Ar Pab Frañsez en deus lavaret e „kouezho“ an denelezh ma ne ra ket ar c'hemmoù a c'houlenn eñ e-keñver ar c'hlimad.

Ha pa ne fell da zen ebet analañ aer saotret, kaout naon, bevañ er baourentez, bezañ en arvar, h.a., ha diskoulmet e vo gant strivoù an dud da dizhout palioù steuñv 2030 Aozadur ar Broadoù Unanet hag/pe emglevioù Pariz ar c'hudennoù a zo dirak an denelezh?

Roll oberoù Aozadur ar Broadoù Unanet

Aozadur ar Broadoù Unanet a voe savet ha diazezet d'an 24 a viz Here 1945, goude an Eil Brezel-bed, evit mirout ouzh un tabut all seurt-se hag evit klask broudañ ar peoc'h er bed. Pa voe diazezet en doa ar BU 51 stad-ezel; bremañ ez eus 193 anezho.

Kantadoù, ha marteze miliadoù, a dabutoù zo bet dre ar bed abaoe ma voe savet Aozadur ar Broadoù Unanet, met n'hon eus ket bet c'hoazh ar pezh a c'hallfed envel an Trede Brezel-bed.

Lod a gred e tegaso ar c'henlabour etrebroadel a lavar Aozadur ar Broadoù Unanet e vroud, kevret gant ar seurt steuñv etrefeiz hag ekumenek a glask ar Pab Leon XIV ha meur a ren relijiel all da vroudañ, ar peoc'h hag ar berzh.

Koulskoude n'eo ket bet mat roll oberoù Aozadur ar Broadoù Unanet evit ober kement-se. Ouzhpenn an niver bras a dabutoù armet abaoe ma voe savet Aozadur ar Broadoù Unanet, ez eus meur a filion a dud o deus naon, a zo repuidi hag/pe a zo dizesper o baourentez.

Bloavezhioù zo e oa en em lakaet Aozadur ar Broadoù Unanet da lakaat e pleustr he Falioù Diorren ar Milvloaz. Eizh „pal diorren“ he doa, met ne voe ket berzh gant kement-se, hervez ar BU hec'h-unan zoken. Setu perak, e 2015, e voe degemeret ar pezh a vez graet outañ an „17 Pal Diorren Padus“. Lod a zo fizius. Lod a wel ennañ un huñvre utopek.

E-keñver an utopiezh, d'ar 6 a viz Mae 2016 en deus lavaret ar Pab Frañsez, pab d'ar mare-se, e huñvree eus un utopiezh europat denel ma c'hallfe e iliz sikour ar c'hevandir-se d'he zizhout. Koulskoude e teuo huñvre ar Pab-se da vezañ un huñvre-fall (kmp. Diskuliadur 18).

Marteze e vo un tamm kenlabour ha berzh, met ...

Geriadur Merriam Webster a lavar ez eo an utopiezh „ul lec'h ijinet ma'z eo peurvut ar gouarnamant, al lezennoù hag ar stad kevredigezhel“. Ar Bibl a zesk ne c'hall ket an denelezh diskoulmañ he c'hudennoù he-unan:

²³ Aotrou, gouzout a ran n'eo ket hent an den ennañ e-unan; n'eo ket d'an den a vale reoliañ e gammedoù e-unan. (Jeremia 10:23, NKJV e pep lec'h nemet ma vez lavaret disheñvel)

Ar Bibl a zesk e c'hwito ar c'henlabour etrebroadel:

¹⁶ Distruj ha reuz a zo en o hentoù; ¹⁷ ha n'o deus ket anavezet hent ar peoc'h. ¹⁸ N'eus ket a zoujañs Doue dirak o daoulagad. (Romaniz 3:16-18)

Koulskoude ez eus kalz a dud o labourat evit o soñj eus ur gevredigezh utopek hag a glask a-wechoù zoken lakaat ar relijion e-barzh. Met kazi den ne fell dezhañ heuliañ hentoù an hepken gwir Doue. N'eo ket ne vo araokadenn ebet war-du palioù Aozadur ar Broadoù Unanet pe ar Vatikan. Bez' e vo un tamm (ha mat eo kalz eus ar palioù), kenkoulz hag un tamm kilañ.

Evit gwir, ha marteze goude un tabut bras, e vo asantet ha kadarnaet ur seurt emglev peoc'h etrebroadel (Daniel 9:27). Pa vo graet, e kredo kalz a dud, e gaou, ez ay an denelezh war-du ur gevredigezh peoc'husoc'h hag utopekoc'h.

Kalz a vo touellet gant un „araokadenn utopek“ etrebroadel seurt-se (kmp. Ezekiel 13:10) kenkoulz ha gant sinoù ha burzhudoù a bep seurt (2 Tesalonikiz 2:9-12). Met ar Bibl a lavar ne bado ket ur peoc'h seurt-se (Daniel 9:27; 11:31-44), ha pa lavarfe ar bennoù-bras un dra all (1 Tesalonikiz 5:3; Izaia 59:8).

Ar soñj e c'hall an denelezh, hep Jezuz (kmp. Yann 15:5; Mazhe 24:21-22), degas an utopiezh er „bed fall a-vremañ“ a zo un aviel faos (Galatiz 1:3-10).

Ma n'eo ket gouest an denelezh he-unan da zegas evit gwir an utopiezh, hag ur seurt utopiezh bennak a zo posupl?

Ya.

Rouantelezh Doue a raio eus ar blanedenn-mañ, ha diwezhatoc'h eus ar peurbadelezh a-bezh, un dra kalz gwelloc'h.

2. Peseurt Aviel en deus prezeget Jezuz?

Ar Bibl a zesk e vo lakaet ur gevredigezh utopek, anvet Rouantelezh Doue, e plas gouarnamantoù an dud (Daniel 2:44; Diskuliadur 11:15; 19:1-21).

Pa loc'has Jezuz e servij foran, e krogas dre brezeg **aviel Rouantelezh Doue**. Setu ar pezh a zanevellas Mark:

¹⁴ Ha goude ma voe lakaet Yann er prizon, e teuas Jezuz e Galilea, o prezeg aviel rouantelezh Doue, ¹⁵ hag o lavarout: „Peurc'hraet eo an amzer, ha tost eo rouantelezh Doue. Ho pet keuz, ha kredit en aviel.“ (Mark 1:14-15)

Ar ger aviel a zeu eus ar ger gresianek treuzskrivet euangelion, hag a dalvez „kannad mat“ pe „keloù mat“. En Testamant Nevez ez eo meneget ar ger saoznek „kingdom“ (rouantelezh), a sell ouzh rouantelezh Doue, war-dro 149 gwech en NKJV ha 151 gwech e Bibl Douay Rheims. Dont a ra eus ar ger gresianek treuzskrivet basileia, a dalvez galloud pe dachenn ur roue.

Rouantelezhioù an dud, kenkoulz ha rouantelezh Doue, o deus ur roue (Diskuliadur 17:14), goloñ a reont un dachenn douaroniel (Diskuliadur 11:15), o deus reolennoù (Izaia 2:3-4; 30:9), hag o deus sujidi (Lukaz 13:29).

Setu ar c'hentañ kelenn foran a-berzh Jezuz a zo enrollet gant Mazhe:

²³ Ha Jezuz a valee dre Galilea a-bezh, o kelenn en o sinagogennoù, o prezeg aviel ar rouantelezh, (Mazhe 4:23)

Mazhe a enroll ivez:

³⁵ Neuze e valee Jezuz dre an holl gêrioù ha kêriadennoù, o kelenn en o sinagogennoù, o prezeg aviel ar rouantelezh, (Mazhe 9:35)

An Testamant Nevez a ziskouez e ren Jezuz da viken:

³³ Hag e reno war ti Jakob da viken, ha ne vo ket a fin d'e rouantelezh. (Lukaz 1:33)

Lukaz a enroll e oa ar pal ma voe kaset Jezuz da brezeg Rouantelezh Doue.
Taolit evezh ouzh ar pezh a zekas Jezuz:

⁴³ Hag e lavaras dezho: „Ret eo din prezeg rouantelezh Doue er c'hêrioù all ivez, rak evit kement-se on bet kaset.“ (Lukaz 4:43)

Ho peus klevet biskoazh prezeg kement-se? Ho peus komprenet biskoazh e oa pal kasadenn Jezuz prezeg Rouantelezh Doue?

Lukaz a enroll ivez ez eas Jezuz da brezeg Rouantelezh Doue:

¹⁰ Hag an ebestel, pa zistrojont, a lavaras dezhañ kement o doa graet. Neuze o c'hemeras hag ez eas a-gostez, e-unan ganto, en ul lec'h distro e-kichen ar gêr anvet Betsaida. ¹¹ Met pa'z anavezaz ar bobl kement-se, e heuilhjont anezhañ; hag eñ o degemeras hag a gomzas outo eus rouantelezh Doue. (Lukaz 9:10-11)

Jezuz a zeskas e tlefe Rouantelezh Doue bezañ ar pep pouezusañ evit ar re a fell dezho e heuliañ:

³³ Met klaskit da gentañ rouantelezh Doue hag e reizhder, (Mazhe 6:33)

³¹ Met klaskit rouantelezh Doue, hag an holl draoù-se a vo roet deoc'h ouzhpenn. ³² N'ho pet ket aon, tropell bihan, rak plijet eo bet gant ho Tad reiñ deoc'h ar rouantelezh. (Lukaz 12:31-32)

Ar gristenien a dle KLASK DA GENTAÑ Rouantelezh Doue. Ober a reont kement-se en ur lakaat an dra-se da bep pouezusañ, o vevañ evel ma fell da Grist ma vevfent hag o c'hortoz e zistro hag e rouantelezh. Koulskoude, an darn vuiañ eus ar re a lavar heuliañ Krist, n'eo ket hepken ne glaskont ket da gentañ Rouantelezh Doue, met ne ouzont ket zoken petra eo. Kalz a gred ivez, e gaou, ez eo emellout er politikerezh bedel ar pezh a c'hortoz Doue digant ar gristenien. Dre na gomprenont ket rouantelezh Doue, ne

vevont ket bremañ evel ma tlefent, ha ne gomprenont ket perak eo ken sac'het an denelezh.

Taolit evezh ivez e vo roet ar rouantelezh d'un tropell bihan (kmp. Romaniz 11:5). Ret eo bezañ izelek evit fellout dimp bezañ eus an tropell bihan gwirion.

N'eo ket bet diazezet c'hoazh Rouantelezh Doue war an Douar

Jezuz a zeskas e tlefe e heulierien pediñ evit ma teufe ar rouantelezh, setu n'o deus ket anezhi c'hoazh:

⁹ Hon Tad a zo en neñv, ra vo santelaet hoc'h anv. ¹⁰ Ra zeuio ho rouantelezh. Ra vo graet ho polontez (Mazhe 6:9-10)

Jezuz a gasas e ziskibien da brezeg Rouantelezh Doue:

¹ Neuze e c'halvas an daouzek diskibl gantañ hag e roas dezho galloud hag aotre war an holl ziaouled ha da yac'haat ar c'hleñvedoù. ² Hag e kasas anezho da brezeg rouantelezh Doue. (Lukaz 9:1-2)

Jezuz a zeskas n'eo ket e vezañs e-unan ar rouantelezh, rak n'eo ket diazezet ar rouantelezh war an Douar d'ar mare-se, ha setu perak ne gase ket kuit an diaouled en e anv d'ar mare-se:

²⁸ Met mar kasan kuit an diaouled dre Spered Doue, neuze eo deuet rouantelezh Doue warnoc'h. (Mazhe 12:28)

Er c'hourvezher emañ ar wir rouantelezh — n'eo ket bremañ, evel ma tiskouez Mark:

⁴⁷ Ha ma laka da lagad ac'hanout da bec'hiñ, tenn anezhañ. Gwelloc'h eo dit mont e rouantelezh Doue gant ul lagad hepken, eget kaout daou lagad ha bezañ taolet ... (Mark 9:47)

²³ Jezuz a sellas en-dro dezhañ hag a lavaras d'e ziskibien: „Pegen diaes eo d'ar re o deus pinvidigezhioù mont e rouantelezh Doue!“

²⁴ Hag ar ziskibien a voe souezhet gant e gomzoù. Met Jezuz a respontas adarre hag a lavaras dezho: „Bugale, pegen diaes eo d'ar re a fiz er pinvidigezhioù mont e rouantelezh Doue! ²⁵ Aesoc'h eo d'ur c'hañval tremen dre lagad un nadoz eget d'un den pinvidik mont e rouantelezh Doue.“ (Mark 10:23-25)

²⁵ E gwirionez e lavaran deoc'h, n'evin ken eus frouezh ar gwini betek an deiz-se ma'c'h evin anezhañ nevez e rouantelezh Doue.” (Mark 14:25)

⁴³ Jozef a Arimatea, un ezel brudet eus ar c'huzul, a c'hortoze e-unan rouantelezh Doue, a zeuas hag a gemeras kalon ... (Mark 15:43)

Jezuz a zekas n'eo ket ar rouantelezh, bremañ, ul lodenn eus ar bed-mañ:

³⁶ Jezuz a respontas: „Va rouantelezh n'eo ket eus ar bed-mañ. Ma vije va rouantelezh eus ar bed-mañ, va servijerien a stourmfe, evit na vijen ket lakaet etre daouarn ar Yuzevien; met bremañ n'emañ ket va rouantelezh amañ.” (Yann 18:36)

Jezuz a zekas e teuo ar rouantelezh goude ma vo distroet evel he Roue:

³¹ „Pa zeuio Mab an den en e c'hloar, hag an holl aeled santel gantañ, neuze ez azezo war dron e c'hloar. ³² An holl vroadoù a vo dastumet dirazañ, hag e tispartio anezho an eil diouzh egile, evel ma tisparti ur mesaer e zeñved diouzh ar givri. ³³ Hag e lakaio an deñved a-zehou dezhañ, met ar givri a-gleiz. ³⁴ Neuze e lavaro ar Roue d'ar re a zo a-zehou dezhañ: „Deuit, c'hwi a zo benniget gant va Zad, hêrezhit ar rouantelezh a zo bet prientet evidoc'h abaoe krouidigezh ar bed. (Mazhe 25:31-34)

Dre ma n'emañ ket Rouantelezh Doue amañ, ne welimp ket un utopiezh wirion a-raok ma vo bet diazezet. Dre ma ne gompren ket an darn vuiañ rouantelezh Doue, ne gompren ket penaos ez a en-dro e c'houarnamant leun a garantez.

Ne zeuio ket Rouantelezh Doue „a-raok ma vo aet e-barzh leunder ar broadoù” (Romaniz 11:25) — ha n'eo ket c'hoarvezet kement-se c'hoazh.

Petra a lavaras Jezuz e oa heñvel ar rouantelezh outañ?

Jezuz a roas un nebeud displegadennoù eus ar pezh ma'z eo heñvel Rouantelezh Doue outañ:

²⁶ Hag e lavaras: „Rouantelezh Doue a zo evel un den o strewiñ had war an douar, ²⁷ hag o kousket en noz hag o sevel en deiz, hag an had a ziwan hag a gresk, hep ma ouzfe eñ penaos. ²⁸ Rak an douar a zoug frouezh anezhañ e-unan: da gentañ ar geot, neuze ar penn, ha goude-se an ed leun er penn. ²⁹ Met pa vez darev an ed, e laka raktal ar falc'h, rak deuet eo an eost.“ (Mark 4:26-29)

¹⁸ Neuze e lavaras: „Ouzh petra eo heñvel rouantelezh Doue? Ha ouzh petra e keñverin anezhi? ¹⁹ Heñvel eo ouzh ur c'hreunenn sezo a gemeras un den hag a lakaas en e liorz; hag e kreskas hag e teuas da vezañ ur wezenn vras, hag evned an neñv a neizhias en he brankoù.“ ²⁰ Hag adarre e lavaras: „Ouzh petra e keñverin rouantelezh Doue? ²¹ Heñvel eo ouzh goell a gemeras ur wreg hag a guzhas e teir muzuliad bleud betek ma voe goet an holl.“ (Lukaz 13:18-21)

Ar barabolennoù-mañ a ziskouez ez eo Rouantelezh Doue, da gentañ, sart bihan, met e teuio da vezañ bras — er fin e vo war un hollved didermen.

Lukaz a enrollas ivez:

²⁹ Dont a raint eus ar reter hag eus ar c'hornôg, eus an norzh hag eus ar su, hag ec'h azezint e rouantelezh Doue. (Lukaz 13:29)

Setu, e vo e Rouantelezh Doue tud eus ar bed a-bezh. NE VO KET bevennet d'ar re o deus gouenn Israel pe da strolladoù pobladel resis. Tud, eus pep lec'h, a azezo er rouantelezh-mañ.

Lukaz 17 hag ar Rouantelezh

Lukaz 17:20-21 a lak lod a dud e trubuilh. Met a-raok dont da gement-se, taolit evezh e tebro an dud evit gwir e Rouantelezh Doue:

¹⁵ „Eürus an hini a zebro bara e rouantelezh Doue!“ (Lukaz 14:15)

Dre ma tebro an dud (en amzer da zont) e Rouantelezh Doue, n'eo ket hepken un dra lakaet a-gostez en o c'halon bremañ, daoust d'an droidigezhioù faos/d'ar c'hamgompren eus Lukaz 17:21 a lavar un dra all.

Troidigezh AFV eus Lukaz 17:20-21 a c'hall sikour lod da gompren:

²⁰ Ha pa c'houlennas ar Farizianed digantañ pegoulz e teufe rouantelezh Doue, e respontas dezho hag e lavaras: „Ne zeu ket rouantelezh Doue en un doare gwelus; ²¹ ha ne lavarint ket: „Setu, amañ emañ!“ pe: „Setu, aze emañ!“ Rak setu, rouantelezh Doue a zo en ho kreiz.” (Lukaz 17:20-21, AFV; gwelit ivez an troidigezhioù NASB hag ESV)

Taolit evezh e komze Jezuz ouzh ar Farizianed androet, kigel ha pilpouzek. Jezuz „a respontas dezho“ — ar Farizianed eo a c'houlennas ouzh Jezuz. Nac'h a raent e anavezout.

Hag e oant en ILIZ? Nann!

Jezuz ne gomze ket kennebeut eus un iliz a vije aozet a-benn nebeut. Ne gomze ket kennebeut eus santadoù er spered pe er galon.

Eus e REN e komze Jezuz! Ar Farizianed ne c'houlennent ket digantañ diwar-benn un iliz. Ne ouient netra diwar-benn un iliz eus an Testamant Nevez a vije krouet a-benn nebeut. Ne c'houlennent ket diwar-benn ur seurt santad kaer.

Ma soñj unan bennak ez eo Rouantelezh Doue an ILIZ — hag e oa Rouantelezh Doue „e-barzh“ ar Farizianed — hag AN ILIZ a oa e-barzh ar Farizianed? N'eo ket, evel-just!

Un dizhaoladenn seurt-se a zo sart farsus, n'eo ket? Ha pa dro un darn eus an troidigezhioù protestant ul lodenn eus Lukaz 17:21 dre „rouantelezh Doue a zo „ennoc'h“ (NKJV/KJV), zoken Bibl katolik roman ar Jeruzalem Nevez a dro kement-se ent reizh dre „rouantelezh Doue a zo en ho kreiz“.

Jezuz eo an hini a oa e-kreiz ar Farizianed — eñ a zlee dont da vezañ Roue ar Rouantelezh-se. Ar Farizianed a soñje dezho e c'hortozerent Rouantelezh Doue. Met kamgompren a raent anezhi. Jezuz a zisplegas ne vije ket ur Rouantelezh lec'hel pe vevennet evit ar Yuzevien hepken, evel ma soñje dezho (nag un iliz evel ma kred lod hiziv). Rouantelezh Doue ne vije ket hepken unan e-touez kalz a rouantelezhioù denel ha gwelus a c'hallfe an

dud diskouez pe welout hag e lavarfent: „Setu-hi, amañ“ pe „setu ar Rouantelezh, aze“.

Jezuz e-unan a voe ganet evit bezañ ROUE ar Rouantelezh-se, evel ma lavaras sklaer da Bilat (Yann 18:36-37). Komprenit e implij ar Bibl alies ar gerioù „roue“ ha „rouantelezh“ an eil evit egile (da skouer Daniel 7:17-18,23). ROUE Rouantelezh Doue da zont a oa, neuze hag eno, en e sav e-kichen ar Farizianed. Met ne felle ket dezho e anavezout evel o roue (Yann 19:21). Pa zistroio, ar bed a nac'ho anezhañ (Diskuliadur 19:19).

Jezuz a gendalc'has, er gwersedoù war-lerc'h e Lukaz 17, da zeskrivañ e eil donedigezh, pa reno Rouantelezh Doue war AN DOUAR A-BEZH (gant troidigezh Moffatt):

²² D'e ziskibien e lavaras: „Deizioù a zeuio ma c'hoantaot hep dizhout kaout un deiz hepken eus Mab an den. ²³ An dud a lavaro: „Setu, amañ emañ!“ „Setu, aze emañ!“ met n'it ket er-maez ha na reit ket war o lerc'h, ²⁴ rak evel al luc'hedenn a splann eus un tu eus an oabl d'an tu all, evel-se e vo Mab an den en e zeiz. ²⁵ Met ret eo dezhañ da gentañ gouzañv poanioù bras ha bezañ nac'het gant ar rummad-mañ. (Lukaz 17:22-25, Moffatt)

Jezuz a gomzas eus al luc'hedenn o splannañ, evel e Mazhe 24:27-31, o teskrivañ e eil donedigezh evit REN war ar bed a-bezh. Ne lavar ket Jezuz ne c'hall ket e bobl e welout pa zistroio — o gwelout a raint (kmp. Oberoù an Ebestel 1:11).

Koulskoude, an darn vuiañ eus an dud n'e anavezint ket evel o ROUE (Diskuliadur 11:15) hag e stourmint a-enep dezhañ (Diskuliadur 19:19)! Kalz a soñjo eo Jezuz an Antikrist. Ne lavare ket Jezuz e oa Rouantelezh Doue e-barzh ar Farizianed-se — el lec'hioù all en deus lavaret dezho ne vijent ket er Rouantelezh abalamour d'o filpouzerezh (Mazhe 23:13-14). Ne lavare ket kennebeut Jezuz e vije an Iliz ar Rouantelezh.

Rouantelezh Doue a zo un dra ma c'hall an dud un deiz MONT E-BARZH — evel da adsavidigezh ar re reizh! Koulskoude, zoken Abraham hag ar batriarched all n'emaint ket eno c'hoazh (kmp. Hebreiz 11:13-40).

Ar ziskibien a ouie n'edo ket Rouantelezh Doue enno o-unan d'ar mare-se, hag e rankje en em ziskouez, evel ma tiskouez ar pezh a zeu war-lerc'h Lukaz 17:21:

¹¹ Hag evel ma kleveent an traoù-se, e lavaras ur barabolenn all, rak tost e oa da Jeruzalem ha rak e soñje dezho e teufe rouantelezh Doue war wel raktal. (Lukaz 19:11)

Sklaer e oa emañ ar Rouantelezh en amzer da zont

Penaos e c'hallit gouzout hag-eñ eo tost ar Rouantelezh? Evit respont d'ar goulenn-se en deus Jezuz rollet darvoudoù diouganel (Lukaz 21:8-28) ha neuze desket:

²⁹ Sellit ouzh ar wezenn-fiez hag ouzh an holl wez. ³⁰ Pa vezont dija o vountañ, e welit hag ec'h ouzoc'h ho-unan emañ an hañv tost bremañ. ³¹ Evel-se ivez c'hwi, **pa welot an traoù-se o c'hoarvezout, gouezit emañ rouantelezh Doue tost.** (Lukaz 21:29-31)

Jezuz a felle dezhañ ma heuilhfe e bobl an darvoudoù diouganel evit gouzout pegoulz e teufe ar Rouantelezh. El lec'hioù all en deus lavaret Jezuz d'e bobl beilhañ ha teurel evezh ouzh an darvoudoù diouganel (Lukaz 21:36; Mark 13:33-37). Daoust da gomzoù Jezuz, kalz a dud a ra fae war evezhiañ darvoudoù ar bed liammet ouzh an diougan.

E Lukaz 22 ha 23 e tiskouezas Jezuz adarre e oa Rouantelezh Doue un dra a vije peurc'hraet en amzer da zont, pa zeskas:

¹⁵ „Gant ur c'hoant bras em eus c'hoantaet debriñ ar Pask-mañ ganeoc'h a-raok ma c'houzañvin; ¹⁶ rak me a lavar deoc'h, ne zebrin ket ken anezhañ betek ma vo peurc'hraet e rouantelezh Doue.“ ¹⁷ Neuze e kemeras an hanaf, hag e trugarekaas, hag e lavaras: „Kemerit hen ha rannit anezhañ etrezoc'h; ¹⁸ rak me a lavar deoc'h, n'evin ket eus frouezh ar gwini betek ma teuo rouantelezh Doue.“ (Lukaz 22:15-18)

³⁹ Met unan eus an dorfetourien a oa staget ouzh ar groaz gantañ a zroukkomze outañ hag a lavare: „Mar dout ar Mesia, savete ac'hanout da-unan ha savete ac'hanomp ivez.“ ⁴⁰ Hag e genseurt a

groze anezhañ hag a lavaras dezhañ: „Ha n'ac'h eus ket aon zoken rak Doue? Rak te ivez a zo dindan ar memes barkedigezh gantañ.

⁴¹ Ha reizh eo, rak dellezek omp; paeet omp hervez ar pezh hon eus graet, met hemañ n'en deus graet netra fall.“ ⁴² Hag e lavaras da Yeshua: „Va Aotrou, az pezh soñj ac'hanon pa zeui ez rouantelezh.“

⁴³ Met Yeshua a lavaras dezhañ: „Amen, me a lavar dit ez vi ganin hiziv er Baradoz.“ (Lukaz 23:39-43, Aramaic in Plain English)

Ne zeuas ket kennebeut Rouantelezh Doue kerkent ha ma voe lazhet Jezuz, evel ma tiskouezont deomp Mark ha Lukaz o-daou:

⁴³ Jozef a Arimatea, un ezel brudet eus ar c'huzul, a c'hortoze e-unan rouantelezh Doue, a zeuas hag a gemeras kalon ... (Mark 15:43)

⁵¹ Eus Arimatea e oa, ur gêr eus ar Yuzevien, hag eñ ivez a c'hortoze rouantelezh Doue. (Lukaz 23:51)

Goude an adsavidigezh (1 Korintiz 15:50-55) e vo ar gristenien ganet a-nevez evit mont e Rouantelezh Doue, evel ma enroll Yann:

³ Jezuz a respontas hag a lavaras dezhañ: „E gwirionez, e gwirionez e lavaran dit, nemet e vefe unan bennak ganet a-nevez, ne c'hall ket gwelout rouantelezh Doue.“ ⁴ Nikodem a lavaras dezhañ: „Penaos e c'hall un den bezañ ganet pa'z eo kozh? Hag e c'hall mont un eil gwech e kof e vamm ha bezañ ganet?“ ⁵ Jezuz a respontas: „E gwirionez, e gwirionez e lavaran dit, nemet e vefe unan bennak ganet a zour hag a Spered, ne c'hall ket mont e rouantelezh Doue. (Yann 3:3-5)

Pobl Doue hepken a welo Rouantelezh Doue diwezhañ, goude ar mil bloaz.

Bremañ komprenit ivez, mar plij, ez eskemmas Jezuz adarre diwar-benn Rouantelezh Doue goude ma voe adsavet a-varv:

³ En em ziskouezas ivez bev dezho goude e c'houzañvusted dre veur a brouenn nad int ket gaou, o vezañ gwelet ganto e-pad daou-ugent devezh hag o komz eus an traoù a sell ouzh rouantelezh Doue. (Oberoù an Ebester 1:3)

Ar prezegennoù kentañ ha diwezhañ roet gant Jezuz a oa diwar-benn Rouantelezh Doue! Jezuz a zeuas evel ar c'hannad evit kelenn diwar-benn ar Rouantelezh-se.

Jezuz a lakaas ivez an Abostol Yann da skrivañ diwar-benn Rouantelezh Doue e-pad ar mil bloaz, a vije war an douar. Taolit evezh ouzh ar pezh a lakaas Yann da skrivañ:

⁴ Gwelet em eus eneoù ar re a oa bet dibennet abalamour d'o zesteni evit Jezuz hag abalamour da c'her Doue, ar re n'o doa ket azeulet al loen nag e skeudenn, ha n'o doa ket resevet e verk war o zal nag war o daouarn. Hag e vevjont hag e renjont gant Krist e-pad mil bloaz. (Diskuliadur 20:4)

Ar gristenien gentañ a zeske e vije Rouantelezh Doue e-pad ar mil bloaz war an douar hag e lakafe hec'h-unan e plas gouarnamantoù ar bed, evel ma tesk ar Bibl (kmp. Diskuliadur 5:10, 11:15).

Perak, ma'z eo ken pouezus Rouantelezh Doue, n'en deus ket klevet an darn vuiañ kalz a dra diwar he fenn?

Un tamm abalamour m'he doa Jezuz he galvet ur mister:

¹¹ Hag e lavaras dezho: „Deoc'h-c'hwil eo bet roet anaout mister rouantelezh Doue; met d'ar re a zo er-maez e teu an holl draoù e parabolennoù. (Mark 4:11)

Zoken hiziv ez eo gwir Rouantelezh Doue ur mister evit an darn vuiañ, evel ma'z eo ul lodenn vras eus steuñv Doue (gwelit ivez hol levr digoust, enlinenn war www.ccog.org gant an titl: [The MYSTERY of GOD's PLAN Why Did God Create Anything? Why did God make you?](#)).

Soñjit ivez en deus lavaret Jezuz e teuo an dibenn (eus ar bed) (a-benn nebeut) GOUDE ma vo prezeget aviel ar rouantelezh er bed a-bezh en un doare TESTENI:

¹⁴ Hag an aviel-mañ eus ar rouantelezh a vo prezeget er bed a-bezh en un doare testeni d'an holl vroadoù; ha neuze e teuo an dibenn. (Mazhe 24:14)

Embann aviel Rouantelezh Doue a zo pouezus ha ret eo e gas da benn **en amzerioù diwezhañ-mañ**. Ur „c'hannad mat“ eo, rak kinnig a ra ar gwir esperañs ouzh droukoù an denelezh, daoust d'ar pezh a c'hall ar pennoù-bras politikel deskiñ.

Ma sellit ouzh komzoù Jezuz, e tlefe bezañ sklaer e tlefe ar wir iliz kristen embann aviel ar rouantelezh bremañ. Kement-se a zlefe bezañ ar pep pouezusañ evit an Iliz. Hag evit ober kement-se en un doare mat, e tlefed implijout meur a yezh. Setu ar pezh a glask ober Continuing Church of God. Ha setu perak eo bet troet al levrig-mañ e dekadoù a yezhoù.

Jezuz a zeskas NE ZEGEMERFE KET an darn vuiañ e hent:

¹³ „Deuit e-barzh dre an nor strizh; rak ledan eo an nor ha frank eo an hent a gas d'ar gollidigezh, ha niverus eo ar re a ya drezañ. ¹⁴ Rak strizh eo an nor ha diaes eo an hent a gas d'ar vuhez, ha nebeut eo ar re a gav anezhañ. (Mazhe 7:13-14)

Aviel Rouantelezh Doue a gas d'ar vuhez!

Dedennus e c'hall bezañ merkañ, ha pa seblant an darn vuiañ eus ar re a lavar bezañ kristenien bezañ dievezh e-keñver ar soñj e oa pouez Krist war brezeg aviel Rouantelezh Doue, en deus komprenet alies an teologourien hag an istorourien laik ez eo kement-se ar pezh a zesk ar Bibl evit gwir.

Koulskoude, Jezuz e-unan a c'hortoze ma teskje e ziskibien aviel Rouantelezh Doue (Lukaz 9:2,60). Dre ma vo diazezet ar rouantelezh da zont war lezennoù Doue, e tegaso ar peoc'h hag ar berzh — ha sentiñ ouzh al lezennoù-se er bed-mañ a gas d'ar gwir beoc'h (Salm 119:165,172; Efeziz 2:15).

Hag ar c'heloù mat-mañ eus ar rouantelezh a oa anavezet e skriturioù an Testamant Kozh.

3. Ha anavezet e oa Rouantelezh Doue en Testamant Kozh?

Prezegenn gentañ ha prezegenn diwezhañ Jezuz a zo enrollet a oa diwar-benn embann aviel Rouantelezh Doue (Mark 1:14-15; Oberoù an Ebestel 1:3).

Rouantelezh Doue a zo un dra ma tlefe ar Yuzevien eus amzer Jezuz bezañ gouezet un dra bennak diwar he fenn, rak meneget e oa en o skriturioù, a vez graet an Testamant Kozh anezho bremañ.

Daniel a zekas diwar-benn ar Rouantelezh

Ar profed Daniel a skrivas:

⁴⁰ Hag ar bevare rouantelezh a vo kreñv evel an houarn, rak an houarn a dorr hag a vruzun pep tra; hag evel an houarn a flastr, ar rouantelezh-se a dorro hag a flastro an holl re all. ⁴¹ Ha pa'c'h eus gwelet an treid hag ar bizied, ul lodenn a bri-poder hag ul lodenn a houarn, e vo rannet ar rouantelezh; koulskoude e vo enni nerzh an houarn, evel ma'c'h eus gwelet an houarn mesket gant ar pri. ⁴² Ha peogwir e oa bizied an treid ul lodenn a houarn hag ul lodenn a bri, evel-se e vo ar rouantelezh ul lodenn kreñv hag ul lodenn vresk. ⁴³ Evel ma'c'h eus gwelet an houarn mesket gant ar pri, en em veskañ a raint gant had an dud; met ne stagint ket an eil ouzh egile, evel ma ne vesk ket an houarn gant ar pri. ⁴⁴ Hag e deizioù ar rouaned-se e savo Doue an neñv ur rouantelezh na vo ket distrujet biken; hag ar rouantelezh-se ne vo ket lezet da bobl all; terriñ a raio hag e tebro an holl rouantelezhioù-se, hag e chomo da viken. (Daniel 2:40-44)

¹⁸ Met sent an Uhelañ a resevo ar rouantelezh, hag e piaouo ar rouantelezh da viken, ya, da virviken." (Daniel 7:18)

²¹ „Sellet a raen; hag ar memes korn a rae brezel ouzh ar sent hag a drec'he warno, ²² betek ma teuas an Hini Kozh a Zeizioù, ha ma voe graet ur varnedigezh e-tu sent an Uhelañ, ha ma teuas an amzer d'ar sent da biaouañ ar rouantelezh. (Daniel 7:21-22)

Digant Daniel e teskomp e teuo an amzer ma tistrujo Rouantelezh Doue rouantelezhioù ar bed-mañ ha ma pado da viken. Deskiñ a reomp ivez e vo lod ar sent er resev eus ar rouantelezh-se.

Meur a lodenn eus diouganoù Daniel a sell ouzh hon amzer-ni, an 21^{vet} kantved.

Taolit evezh ouzh un nebeud lodennoù eus an Testamant Nevez:

¹² „An dek korn ac'h eus gwelet a zo dek roue n'o deus ket resevet rouantelezh c'hoazh, met resev a reont galloud evit un eur evel rouaned gant al loen. ¹³ Ur memes soñj o deus, hag e roint o nerzh hag o galloud d'al loen. ¹⁴ Ar re-se a raio brezel ouzh an Oan, hag an Oan a drec'ho warno, rak Aotrou an aotrounez eo ha Roue ar rouaned; hag ar re a zo gantañ a zo galvet, dibabet ha feal.“ (Diskuliadur 17:12-14)

Setu, e welomp en Testamant Kozh hag en Testamant Nevez ar soñj e vo ur rouantelezh douarel en amzer diwezhañ gant dek lodenn hag e tistrujo Doue anezhi hag e tiazazo e rouantelezh.

Izaia a zeskas diwar-benn ar Rouantelezh

Doue a awenas Izaia da skrivañ diwar-benn lodenn gentañ Rouantelezh Doue, ar ren a vil bloaz anvet ar milvloaziad, en doare-mañ:

¹ Ur wialenn a savo eus kef Yese, hag ur skourr a greskio eus e wrizioù. ² Spered an Aotrou a chomo warnañ, Spered a furnez hag a skiant, Spered a guzul hag a nerzh, Spered a anaoudegezh hag a zoujañs an Aotrou.

³ E blijadur a vo en doujañs an Aotrou; ha ne varno ket hervez sell e zaoulagad, na ne zivizo ket hervez kev e ziskouarn; ⁴ met gant ar reizhder e varno ar beorien, ha gant ar barnedigezh reizh e tivizo

evit tud kuñv an douar; skeiñ a raio an douar gant gwialenn e c'henou, ha gant alan e vuzelloù e lazho an drougoberour. ⁵ Ar reizhder a vo gouriz e groazell, hag ar feiziegezh gouriz e zargreiz.

⁶ „Ar bleiz a chomo gant an oan, al loupard a c'hourvezo gant ar bik yaouank, an ejen yaouank, al leon yaouank hag al loened lart a vo asambles; hag ur bugel bihan o c'has. ⁷ Ar vuoc'h hag an arzh a beuro; o re yaouank a c'hourvezo asambles; hag al leon a zebro plouz evel an ejen. ⁸ Ar bugel a-vronn a c'hoario e-kichen toull an naer-c'houest, hag ar bugel dizonet a lakaio e zorn e toull an naer-wiber. ⁹ Ne raint ket a zroug nag a zistruj war va menez santel holl, rak leun e vo an douar eus anaoudegezh an Aotrou evel ma teu an dour da c'holeiñ ar mor.

¹⁰ „Hag en deiz-se e vo ur Wrizienn a Yese, a savo evel ur banniel d'ar pobloù; rak ar broadoù a glasko anezhañ, hag e lec'h-diskuizh a vo gloriuz.“ (Izaia 11:1-10)

An abeg m'em eus komzet eus kement-se evel lodenn gentañ pe prantad kentañ Rouantelezh Doue eo ez eo un amzer ma vo korfel (a-raok an amzer ma tiskenno ar gêr santel, Jeruzalem Nevez, eus an neñv, Diskuliadur 21) ha ma pado mil bloaz. Izaia a gadarnaas doare korfel ar prantad-se pa gendalc'has:

¹¹ C'hoarvezout a raio en deiz-se ma lakaio an Aotrou e zorn adarre, un eil gwech, evit adkavout dilerc'h e bobl a zo chomet, eus Asiria hag eus an Ejipt, eus Patros hag eus Kouch, eus Elam hag eus Chinar, eus Hamat hag eus inizi ar mor.

¹² Sevel a raio ur banniel evit ar broadoù, hag e tastumo argaset Israel, hag e strollo strewet Juda eus pevar c'horn an douar. ¹³ Ha gwarizi Efraim a yelo kuit, hag enebourien Juda a vo troc'het kuit; Efraim n'en devo ket gwarizi ouzh Juda, ha Juda ne heskino ket Efraim. ¹⁴ Met nijal a raint war skoaz ar Filistined war-du ar c'hornôg; asambles e preizhint pobl ar Reter; lakaat a raint o dorn war Edom ha Moab; ha pobl Ammon a sento outo. ¹⁵ An Aotrou a zistrujo penn-da-benn teod Mor an Ejipt; gant e avel nerzhus e hejo e zorn war ar Stêr, hag e skoio anezhi e seizh froud, hag e lakaio an dud da dremen gant o botoù sec'h. ¹⁶ Bez' e vo un hent bras evit dilerc'h e bobl a chomo eus Asiria, evel ma oa evit Israel en deiz ma pignas eus douar an Ejipt. (Izaia 11:11-16)

Izaia a voe awenet ivez da skrivañ:

² C'hoarvezout a raio en deizioù diwezhañ ma vo diazezet menez ti an Aotrou war lein ar menezioù, hag e vo savet a-us d'ar c'hrec'hiennoù; hag an holl vroadoù a redo davetañ. ³ Kalz a bobloù a zeuio hag a lavaro: „Deuit, ha pignomp da venez an Aotrou, da di Doue Jakob; deskiñ a raio deomp e hentoù, hag e valeimp en e wenodennoù.“ Rak **eus Sion e teuio ar lezenn**, ha ger an Aotrou eus Jeruzalem. ⁴ Barn a raio etre ar broadoù, ha krozal a raio da galz a bobloù; hag e stlakint o c'hleze da alarc'hoù, hag o goafoù da falc'hioù; **ne savo ket ur vroad kleze a-enep ur vroad all, ha ne zeskint ket ken ar brezel.** ... ¹¹ Sell lorc'hus an den a vo izelaet, ha rogentez an dud a vo pleget, hag an Aotrou hepken a vo uhelaet en deiz-se. (Izaia 2:2-4,11)

Setu, un amzer utopek a beoc'h war an douar e vo. Er fin e vo da viken, gant Jezuz o ren. Diazezet war meur a skritur (Salm 90:4; 92:1; Izaia 2:11; Oze 6:2), Talmud ar Yuzevien a zesk e pad kement-se mil bloaz (Talmud Babilon: Trakta Sanhedrin, Follenn 97a).

Izaia a voe awenet da skrivañ ivez ar pezh a zeu:

⁶ Rak deomp eo bet ganet ur Bugel, deomp eo bet roet ur Mab; hag ar gouarnamant a vo war e skoaz. Hag e anv a vo galvet Burzhodus, Kuzulier, Doue Nerzhus, Tad ar Peurbadelezh, Priñs ar Peoc'h. ⁷ Ne vo ket a fin da gresk e c'houarnamant hag e beoc'h, war dron David ha war e rouantelezh, evit he reoliañ hag he diazezañ gant ar varn hag ar reizhder adalek an amzer-se ha da viken. Oad an Aotrou an Armeoù a raio kement-se. (Izaia 9:6-7)

Taolit evezh en deus lavaret Izaia e teufe Jezuz hag e tiazeze ur rouantelezh gant ur gouarnamant. Ha pa venneg kalz eus ar re a lavar heuliañ Krist an destenn-mañ, dreist-holl e miz Kerzu bep bloaz, e vezont techet da ankounac'haat e tiougan muioc'h eget ar fed e vije ganet Jezuz. Ar Bibl a ziskouez ez eus e Rouantelezh Doue ur gouarnamant gant lezennoù war sujidi, hag e vo Jezuz roue warni. Izaia, Daniel ha re all o deus diouganet kement-se.

Lezennoù Doue a zo hent ar garantez (Mazhe 22:37-40; Yann 15:10) hag e vo renet Rouantelezh Doue diwar al lezennoù-se. Setu perak e vo Rouantelezh Doue, daoust d'an doare ma sell kalz a dud er bed outi, diazezet war ar garantez.

Ar Salmoù hag ouzhpenn

N'eo ket hepken Daniel hag Izaia a voe awenet gant Doue da skrivañ diwar-benn Rouantelezh Doue da zont.

Ezekiel a voe awenet da skrivañ e vije dastumet asambles er rouantelezh a vil bloaz ar re eus holl vroadoù Israel (n'eo ket hepken ar Yuzevien) a oa bet strewet e-pad amzer ar Reuz Bras:

¹⁷ Setu perak, lavar: „Setu ar pezh a lavar an Aotrou Doue: „Dastum a rin ac'hanoc'h eus ar pobloù, strollañ a rin ac'hanoc'h eus ar broioù m'oc'h bet strewet enno, hag e roin deoc'h douar Israel.”“

¹⁸ Hag ez aint di, hag e tennint kuit ac'hano he holl draoù argaset hag he holl euzhusterioù. ¹⁹ Neuze e roin dezho ur galon nemetken, hag e lakain ur spered nevez enno, hag e tennin ar galon a vaen eus o c'hig, hag e roin dezho ur galon a gig, ²⁰ evit ma valeint em reolennoù ha ma viraint va barnedigezhioù ha ma raint anezho; hag e vint va fobl, ha me a vo o Doue. ²¹ Met evit ar re ma heuilh o c'halon c'hoant o zraoù argaset hag o euzhusterioù, e roin o oberoù war o fenn o-unan“, eme an Aotrou Doue. (Ezekiel 11:17-21)

Diskennidi meuriadoù Israel ne vint ket strewet ken, met sentiñ a raint ouzh reolennoù Doue hag e paouezint da zebriñ traoù argaset (Levitik 11; Deuteronom 14).

Taolit evezh ouzh ar pezh a zeu er Salmoù diwar-benn keloù mat rouantelezh Doue:

²⁷ Holl gornioù ar bed o do soñj hag a droio ouzh an Aotrou, hag holl familhoù ar broadoù a azeulo dirazoc'h. ²⁸ Rak d'an Aotrou eo ar rouantelezh, hag eñ a ren war ar broadoù. (Salmoù 22:27-28)

⁶ Ho tron, o Doue, a zo da viken ha da virviken; ur wialenn a reizhder eo gwialenn ho rouantelezh. (Salmoù 45:6)

¹ O, kanit d'an Aotrou ur c'han nevez! Kanit d'an Aotrou, an douar a-bezh. ² Kanit d'an Aotrou, bennigit e anv; embannit a zeiz da zeiz keloù mat e silvidigezh. ³ Diskleriit e c'hloar e-touez ar broadoù, e vurzhudoù e-touez an holl bobloù. (Salmoù 96:1-3; kmp. ivez 1 Kroniklennoù 16:23-24)

¹⁰ Hoc'h holl oberoù ho meulo, o Aotrou, hag ho sent ho pennigo.

¹¹ Komz a raint eus gloar ho rouantelezh, hag e lavarint ho kalloud,

¹² evit reiñ da anavezout da vibien an dud e oberoù nerzhus ha meurded gloriuz e rouantelezh. ¹³ Ho rouantelezh a zo ur rouantelezh peurbadus, hag ho mestroniezh a bad a-hed an holl rummadoù. (Salm 145:10-13)

Meur a skrivagner en Testamant Kozh o deus skrivet ivez diwar-benn doareoù eus ar rouantelezh (da skouer Ezekiel 20:33; Abdias 21; Mika 4:7).

Setu, pa grogas Jezuz da zeskiñ aviel Rouantelezh Doue, e ouie un tamm e selaouerien war ar poent an dra ziazez-se.

4. Hag an ebestel o deus desket Aviel ar Rouantelezh?

Ha pa ra kalz a dud evel pa vije an aviel hepken ar c'heloù mat diwar-benn den Jezuz, ar wirionez eo en deus desket heulierien Jezuz aviel Rouantelezh Doue. Setu ar c'hannad a zegasas Jezuz.

An Abostol Paol a zekas diwar-benn Rouantelezh Doue ha diwar-benn Jezuz:

⁸ Hag ez eas er sinagogen hag e komzas gant hardizhegezh e-pad tri miz, o resoniañ hag o tigareziñ diwar-benn an traoù a sell ouzh rouantelezh Doue. (Oberoù an Ebestel 19:8)

²⁵ Ha setu, bremañ ec'h ouzon ne welot ken va dremm, c'hwi holl e-touez ar re on aet o prezeg rouantelezh Doue. (Oberoù an Ebestel 20:25)

²³ Ha pa o doa merket un devezh dezhañ, e teuas kalz d'e gavout el lec'h ma choume, hag e tisplegas dezho hag e testenias en un doare difraeus diwar-benn rouantelezh Doue, o klask o c'hoañsañ diwar-benn Jezuz dre Lezenn Moizez ha dre ar Brofeded, adalek ar mintin betek an abardaez. ... ³¹ o prezeg rouantelezh Doue hag o kelenn an traoù a sell ouzh an Aotrou Jezuz-Krist gant pep hardizhegezh, hep ma virje den outañ. (Oberoù an Ebestel 28:23,31)

Taolit evezh, Rouantelezh Doue n'eo ket hepken diwar-benn Jezuz (ha pa vefe eñ ul lodenn vras anezhi), rak Paol a zekas diwar-benn Jezuz ivez a-berzh disheñvel diouzh ar pezh a zeske diwar-benn Rouantelezh Doue.

Paol a c'halvas anezhañ ivez aviel Doue, met an aviel eus Rouantelezh Doue e oa atav:

⁹ ... hon eus prezeget deoc'h aviel Doue ... ¹² evit ma valeot en un doare dellezek eus Doue a c'halv ac'hanoc'h en e rouantelezh hag en e c'hloar. (1 Tesalonikiz 2:9,12)

Paol a c'halvas anezhañ ivez aviel Krist (Romaniz 1:16). „Kannad mat“ Jezuz, ar c'hannad a zeskas eñ.

Soñjit n'eo ket bet hepken un aviel diwar-benn den Jezuz-Krist pe hepken diwar-benn ar silvidigezh bersonel. Paol a lavaras e oa en aviel Krist sentiñ ouzh Jezuz, e zistro ha barnedigezh Doue:

⁶ ... Doue da baeañ gant ar reuz ar re a heskin ac'hanoc'h, ⁷ ha da reiñ deoc'h-c'hwij, ar re heskinet, an diskuizh ganeomp pa vo diskuliet an Aotrou Jezuz eus an neñv gant e aeled nerzhus, ⁸ en un tan flammus o venjiñ war ar re n'anavezont ket Doue, ha war ar re ne sentont ket ouzh aviel hon Aotrou Jezuz-Krist. ⁹ Ar re-se a vo kastizet gant ur c'holl peurbadus, pell diouzh bezañs an Aotrou ha diouzh gloar e c'halloud, ¹⁰ pa zeuio, en Deiz-se, evit bezañ gloriuset en e sent hag admiret e-touez an holl re a gred, rak hon testen e ho touez a zo bet kredet. (2 Tesalonikiz 1:6-10)

An Testamant Nevez a ziskouez ez eo ar rouantelezh un dra a resevimp, ha n'eo ket un dra hon eus dija penn-da-benn:

²⁸ emaomp o resev ur rouantelezh na c'hall ket bezañ hejet. (Hebreiz 12:28)

Gallout a reomp kompren ha gortoz gant youl bezañ lodenn eus Rouantelezh Doue bremañ, met n'omp ket aet e-barzh penn-da-benn.

Paol a gadarnaas ent resis ne da ket un den e Rouantelezh Doue penn-da-benn evel den marvel, rak goude an adsavidigezh e c'hoarvez:

⁵⁰ Bremañ e lavaran kement-mañ, breudeur, ne c'hall ket kig ha gwad hêrezhiñ rouantelezh Doue; ha n'hêrezh ket ar breinadur an dibreinadur. ⁵¹ Setu, e lavaran deoc'h ur mister: ne gouskimp ket holl, met cheñchet e vimp holl — ⁵² en ur predig, en ur serr-lagad, d'an trompilh diwezhañ. Rak an trompilh a seno, hag ar re varv a vo adsavet dibrein, ha ni a vo cheñchet (1 Korintiz 15:50-52)

¹ Setu perak e c'hourc'hemennan dit dirak Doue ha dirak an Aotrou Jezuz-Krist, a varno ar re vev hag ar re varv d'e zonedigezh ha d'e rouantelezh.

(2 Timote 4:1)

N'eo ket hepken kement-se en deus desket Paol, met ivez e roje Jezuz ar Rouantelezh da Zoue an Tad:

²⁰ Met bremañ eo Krist adsavet a-varv, hag eo deuet da vezañ ar frouezh kentañ eus ar re a zo kousket. ²¹ Rak dre un den eo deuet ar marv, dre un Den ivez eo deuet adsavidigezh ar re varv. ²² Rak evel ma varv an holl en Adam, evel-se ivez e vo an holl lakaet bev e Krist. ²³ Met pep hini en e renk: Krist ar frouezh kentañ, ha goude-se ar re a zo da Grist d'e zonedigezh. ²⁴ Neuze e teuo an dibenn, pa roio ar rouantelezh da Zoue an Tad, pa lakaio un termen d'an holl vestroniezh ha d'an holl aotre ha galloud. ²⁵ Rak ret eo dezhañ ren betek ma vo lakaet an holl enebourien dindan e dreid. (1 Korintiz 15:20-25)

Paol a zeskas ivez n'hêrezho ket an dud direizh (ar re a dorr ar gourc'hemenoù) Rouantelezh Doue:

⁹ Ha n'ouzoc'h ket n'hêrezho ket an dud direizh rouantelezh Doue? Na vezit ket touellet. Na gaset ar merc'heta, nag an idolerien, nag an avoultrerien, nag ar re a ra pec'hedoù a-enep an natur, ¹⁰ nag al laeron, nag ar re bizhoni, nag ar vezvierien, nag ar zroukkomzerien, nag ar rapinerien n'hêrezhint rouantelezh Doue. (1 Korintiz 6:9-10)

¹⁹ Bremañ eo sklaer oberoù ar c'hig, hag int: an avoultriezh, ar merc'heta, an dizeread, al loustoni, ²⁰ an idolerezh, ar strobinnellerezh, an drougiezh, an tabutoù, ar gwarizi, an taolioù-droug, ar c'hoant-brud, an dizunvanioù, ar herezioù, ²¹ ar warizi, al lazhadegoù, ar mezventi, ar banvezioù hag ar seurt traoù; diwar o fenn e lavaran deoc'h a-raok, evel ma'm eus lavaret deoc'h dija en amzer dremenet, n'hêrezho ket rouantelezh Doue ar re a ra an traoù-se. (Galatiz 5:19-21)

⁵ Rak gouzout a rit kement-mañ: n'en deus merc'hetaer ebet, na den dizeread, na den pizhoni, hag a zo un idoler, hêrezh ebet e rouantelezh Krist ha Doue. (Efeziz 5:5)

Doue en deus reolennoù hag e c'houlenn keuz eus ar pec'hed evit gallout mont en e rouantelezh. Ret eo sentiñ ouzh Doue evit resev ar Spered Santel kenkoulz hag evit tizhout ar silvidigezh:

²⁹ ...Per hag an ebestel ... a lavaras: „Ret eo deomp sentiñ ouzh Doue kentoc'h eget ouzh an dud. ... ³² Ha ni a zo testoù eus an traoù-se, evel ma'z eo ivez ar Spered Santel, en deus roet Doue d'ar re a sent outañ.“ (Oberoù an Ebestel 5:29,32, AFV)

⁵ Krist ... ⁸ ha pa oa ur Mab, koulskoude en deus desket ar sentidigezh dre ar pezh en deus gouzañvet. ⁹ Ha pa voe peurc'hraet, e teuas da vezañ mammenn ur silvidigezh peurbadus evit an holl re a sent outañ, (Hebreiz 5:5,8-9)

An Abostol Paol a c'halvas diwall ne zeskje ket lod ez eo aviel Jezuz ar respont, met ez eo degemerus un hent all:

³ Gras deoc'h ha peoc'h a-berzh Doue an Tad hag hon Aotrou Jezuz-Krist, ⁴ en deus roet e-unan evit hor pec'hedoù, evit hon dieubiñ eus ar bed fall a-vremañ, hervez bolontez hon Doue ha Tad, ⁵ dezhañ ra vo ar gloar da viken ha da virviken. Amen. ⁶ Souezhet on ec'h it kuit ken buan diouzh an Hini en deus ho kalvet e gras Krist, war-du un aviel disheñvel, ⁷ ha n'eo ket un aviel all; met bez' ez eus lod a heskin ac'hanoc'h hag a fell dezho gwallgemmañ aviel Krist. ⁸ Met zoken ma prezegfe ac'hanomp-ni, pe un ael eus an neñv, un aviel all deoc'h nemet an hini hon eus prezeget deoc'h, ra vo milliget. ⁹ Evel m'hon eus lavaret a-raok, evel-se e lavaran adarre bremañ: mar prezeg unan bennak deoc'h un aviel all nemet an hini hoc'h eus resevet, ra vo milliget. (Galatiz 1:3-9)

³ Met aon am eus, gant aon, evel m'en deus an naer touellet Eva dre e ijin, na vefe ho sperejoù gwallgemmet diouzh an eeunder a zo e Krist. ⁴ Rak mar prezeg an hini a zeu ur Jezuz all n'hon eus ket prezeget, pe ma resevit ur spered disheñvel n'hoc'h eus ket resevet, pe un aviel disheñvel n'hoc'h eus ket degemeret — gouzañv a rit kement-se aes-tre! (2 Korintiz 11:3-4)

Petra e oa an aviel „all“ ha „disheñvel“, faos evit gwir?

Meur a lodenn a zo en aviel faos.

Peurvuiañ ez eo an aviel faos krediñ n'eus ket ezhomm da sentiñ evit gwir ouzh Doue ha da striviñ da vevañ hervez e hent, tra ma lavarer e anavezout (kmp. Mazhe 7:21-23). Techet eo da vezañ troet war-du an unanegezh.

An naer a douellas Eva da gouezhañ evit un aviel faos war-dro 6000 bloaz zo (Jenez 3) — hag abaoe neuze e kred an dud ec'h ouzont gwelloc'h eget Doue hag e tlefent divizout o-unan ar mad hag an droug. Ya, goude ma teuas Jezuz e veze staget e anv alies ouzh avieloù faos a bep seurt — ha kement-se a gendalc'h hag a gendalc'ho betek amzer an Antikrist diwezhañ.

Bremañ, en amzer an Abostol Paol e oa an aviel faos, en diazez, ur meskaj gnostek/mistik a wironez hag a fazi. Ar gnostiked a grede peurvuiañ e oa ret kaout un anaoudegezh ispisial evit tizhout ur skiant speredel, hag en o zouez ar silvidigezh. Ar gnostiked a oa techet da grediñ n'en doa ket a bouez ar pezh a rae ar c'hig hag e oant a-enep sentiñ ouzh Doue war poentoù evel Sabad ar seizhvet devezh. Unan eus ar renerien faos-se e oa Simon Magus, a voe krozet/diwallet gant an Abostol Per (Oberoù an Ebestel 8:18-21).

Met n'eo ket aes

An Testamant Nevez a ziskouez en deus Filip desket Rouantelezh Doue:

⁵ Neuze e tiskennas Filip da gêr Samaria hag e prezegas Krist dezho. ... ¹² e kredjont da Filip a brezege an traoù a sell ouzh rouantelezh Doue ... (Oberoù an Ebestel 8:5,12)

Koulskoude, Jezuz, Paol hag ar ziskibien a zeskas n'eo ket aes mont e Rouantelezh Doue:

²⁴ Ha pa welas Jezuz e teuas hemañ da vezañ gwall drist, e lavaras: „Pegen diaes eo d'ar re o deus pinvidigezhioù mont e rouantelezh Doue! ²⁵ Rak aesoc'h eo d'ur c'hañval tremen dre lagad un nadoz eget d'un den pinvidik mont e rouantelezh Doue.“

²⁶ Hag ar re o doa klevet kement-se a lavaras: „Piv neuze a c'hall bezañ savetaet?“

²⁷ Met eñ a lavaras: „An traoù dibosupl d'an dud a zo posupl da Zoue.“ (Lukaz 18:24-27)

²² „Dre galz a reuzioù eo ret deomp mont e rouantelezh Doue.“ (Oberoù an Ebestel 14:22)

³ Ret eo deomp trugarekaat Doue bepred evidoc'h, breudeur, evel ma'z eo dereat, rak ho feiz a gresk kalz, hag ar garantez a bep hini ac'hanoc'h holl a zeu da vezañ puilhoc'h an eil e-keñver egile, ⁴ en hevelep doare ma'c'h en em veulomp ac'hanoc'h e-touez ilizoù Doue evit ho kouzañvusted hag ho feiz e-kreiz an holl heskinerezhioù hag ar reuzioù a c'houzañvit, ⁵ ar pezh a zo ur prouenn sklaer eus barnedigezh reizh Doue, evit ma viot kavet dellezek eus rouantelezh Doue, ma c'houzañvit ivez eviti; ⁶ rak un dra reizh eo dirak Doue paeañ gant ar reuz ar re a heskin ac'hanoc'h, ⁷ ha reiñ deoc'h-c'hwil, ar re heskinet, an diskuizh ganeomp pa vo diskuliet an Aotrou Jezuz eus an neñv gant e aeled nerzhus, (2 Tesalonikiz 1:3-7)

Abalamour d'an diaesterioù en amzer-mañ, n'eus nemet lod a vez galvet ha dibabet er bed-mañ evit bezañ lodenn anezhi (Mazhe 22:1-14; Yann 6:44; Hebreiz 6:4-6). Re all a vo galvet diwezhatoc'h, rak ar Bibl a ziskouez e teuo ar re „a zo faziet a spered da gompren, hag ar re a c'hrozmoles a zesko ar gelennadurezh“ (Izaia 29:24).

An Abostol Per a zeskas e oa ar rouantelezh peurbadus, hag e rank aviel Doue bezañ heuliet gant preder pe e vije ur varnedigezh:

¹⁰ Setu perak, breudeur, bezit kalz muioc'h prederius da lakaat ho kalv hag ho tibab da vezañ sur, rak mar grit an traoù-se, ne fazioc'h biken; ¹¹ rak evel-se e vo roet deoc'h ur mont-e-barzh puilh e rouantelezh peurbadus hon Aotrou ha Salver Jezuz-Krist. (2 Per 1:10-11)

¹⁷ Rak deuet eo an amzer d'ar varnedigezh da gregiñ e ti Doue; ha mar krog ganeomp-ni da gentañ, petra a vo dibenn ar re ne sentont ket ouzh aviel Doue? (1 Per 4:17)

Levrioù diwezhañ ar Bibl hag ar Rouantelezh

Ar Bibl a zesk ez eo „Doue karantez“ (1 Yann 4:8,16) hag ez eo Jezuz Doue (Yann 1:1,14) — e Rouantelezh Doue e vo ur Roue a zo karantez ha ma harp e lezennoù ar garantez, n'eo ket ar gasoni (kmp. Diskuliadur 22:14-15).

Ar Bibl a ziskouez ivez e kaso Doue un ael a embanno aviel peurbadus rouantelezh Doue (Diskuliadur 14:6-7) ha neuze un ael all evit diskouez, daoust ma seblant bras, e kouezh Babilon (Diskuliadur 14:8-9). Ar c'hannadoù-se a vo kadarnaadurioù dreistnaturel eus an aviel en devo resevet ar bed a-raok en un doare testeni hag a seblant bezañ e-touez an abegoù evit an „engroez vras“ a zeu da Zoue e-pad an dibenn (Diskuliadur 7:9-14). Disheñvel diouzh galloud babilonek diwezhañ a savo hag a gouezho (kmp. Diskuliadur 18:1-18), prantad diwezhañ rouantelezh Doue a bad da viken:

¹⁵ Neuze e sonas ar seizhvet ael: Ha mouezhioù kreñv a voe klevet en neñv, o lavarout: „Rouantelezhioù ar bed-mañ a zo deuet da vezañ rouantelezhioù hon Aotrou hag e Grist, hag e reno da viken ha da virviken!“ (Diskuliadur 11:15)

Jezuz a reno er rouantelezh! Hag ar Bibl a ziskuilh daou eus e ditloù:

¹⁶ Ha war e wiskamant ha war e vorzhed en deus un anv skrivet: ROUE AR ROUANED HAG AOTROU AN AOTROUNEZ. (Diskuliadur 19:16)

Met hag eñ eo Jezuz an hini nemetañ a reno? Taolit evezh ouzh an destenn-mañ:

⁴ Ha gwelet em eus tronioù, hag ec'h azezjont warno, hag e voe roet dezho ar varn. Neuze e welis eneoù ar re a oa bet dibennet abalamour d'o zesteni evit Jezuz hag abalamour da c'her Doue, ar re n'o doa ket azeulet al loen nag e skeudenn, ha n'o doa ket resevet e verk war o zal nag war o daouarn. Hag e vevjont hag e renjont gant Krist e-pad mil bloaz . . . ⁶ Eürus ha santel eo an hini en deus lod en adsavidigezh gentañ. Warno-int n'en deus an eil marv galloud ebet, met beleien Doue ha Krist e vint, hag e renint gentañ e-pad mil bloaz. (Diskuliadur 20:4,6)

Ar wir gristenien a vo adsavet a-varv evit ren gant Krist e-pad mil bloaz! Ar rouantelezh a bado da viken (Diskuliadur 11:15), met ar ren gant ar sent adsavet er c'hentañ adsavidigezh, meneget e Diskuliadur 20:6, ne oa nemet evit mil bloaz. Setu perak em eus komzet a-raok eus kement-se evel prantad kentañ ar rouantelezh — ar prantad korfel, hini ar mil bloaz, e-keñver ar prantad diwezhañ, speredeloc'h.

Meur a zarvoud a zo rollet e Levr an Diskuliadur evel o c'hoarvezout etre prantad ar mil bloaz ha prantad diwezhañ Rouantelezh Doue:

⁷ Bremañ, pa vo echu ar mil bloaz, e vo Satan laosket kuit eus e brizon ⁸ hag ez aio da douellañ ar broadoù a zo e pevar c'horn an douar, Gog ha Magog, evit o dastum d'ar brezel, ha niver ar re-mañ a zo evel traezh ar mor. ... ¹¹ Neuze e welis un tron gwenn bras hag an Hini a oa azezet warnañ; dirak e zremm e tec'has kuit an douar hag an neñv. Ha ne voe kavet lec'h ebet evito. ¹² Ha gwelet em eus ar re varv, bihan ha bras, en o sav dirak Doue, hag e voe digoret levrioù. Hag ul levr all a voe digoret, hag eo Levr ar Vuhez. Hag ar re varv a voe barnet hervez o oberoù, hervez ar pezh a oa skrivet el levrioù. ¹³ Ar mor a roas ar re varv a oa ennañ, hag ar Marv hag an Hades a roas ar re varv a oa enno. Hag e voent barnet, pep hini hervez e oberoù. ¹⁴ Neuze e voe taolet ar Marv hag an Hades el lenn dan. Setu an eil marv. ¹⁵ Ha piv bennak ne voe ket kavet skrivet e Levr ar Vuhez a voe taolet el lenn dan. (Diskuliadur 20:7-8, 11-15)

Levr an Diskuliadur a ziskouez e vo ur prantad diwezhatoc'h eus ar rouantelezh, a zeu goude ar ren a vil bloaz ha goude eil marv ar re a nac'h da viken ar c'heuz ha hentoù Doue:

¹ Bremañ e welis un neñv nevez hag un douar nevez, rak an neñv kentañ hag an douar kentañ a oa tremenet. Ha ne oa ket a vor ken.

² Neuze me, Yann, a welas ar gêr santel, Jeruzalem Nevez, o tiskenn eus an neñv a-berzh Doue, prientet evel ur wreg-nevez kinklet evit he fried. ³ Ha klevet em eus ur vouezh kreñv eus an neñv o lavarout: „Setu, tabernakl Doue a zo gant an dud, hag e chomo ganto, hag e vint e bobl. Doue e-unan a vo ganto hag a vo o Doue. ⁴ Ha Doue a dorcho pep daeraouenn eus o daoulagad; ne vo ket a varv ken, na

keuz, na garmoù. Ne vo ket a boan ken, rak an traoù kentañ a zo tremenet.” (Diskuliadur 21:1-4)

¹ Hag e tiskouezas din ur stêr c'hlan a zour ar vuhez, sklaer evel ar strink, o tont eus tron Doue hag an Oan. ² E-kreiz he straed, hag en daou du d'ar stêr, e oa gwezenn ar vuhez, a zouge daouzek frouezh, pep gwezenn o reiñ he frouezh bep miz. Ha delioù ar wezenn a oa evit yac'haat ar broadoù. ³ Ha ne vo ket a villigadur ken, met tron Doue hag an Oan a vo enni, hag e servijerien a servijo anezhañ. ⁴ Gwelout a raint e zremm, hag e anv a vo war o zal. ⁵ Ne vo ket a noz eno: n'o do ezhomm na lutig na sklêrijenn an heol, rak an Aotrou Doue a ro sklêrijenn dezho. Hag e renint da viken ha da virviken. (Diskuliadur 22:1-5)

Taolit evezh ez eo ar ren-mañ, a zo goude ar mil bloaz, gant servijerien Doue hag e pad da viken. Ar Gêr Santel, a oa bet prientet en neñv, a guitao an neñv hag a ziskenn war an douar. Setu deroù prantad diwezhañ Rouantelezh Doue. Un amzer ma NE VO KET A BOAN NA GOUZAÑVUSTED KEN!

Ar re guñv a hêrezho an douar (Mazhe 5:5) hag an holl draoù (Diskuliadur 21:7). An douar, gant ar Gêr Santel a vo warnañ, a vo gwelloc'h rak lakaet e vo hentoù Doue e pleustr. Komprenit kement-mañ:

⁷ Ne vo ket a fin da gresk e c'houarnamant hag e beoc'h, (Izaia 9:7)

Sklaer eo e vo kresk goude ma vo kroget prantad diwezhañ Rouantelezh Doue, rak an holl a sento ouzh gouarnamant Doue.

Un amzer wall c'hloriuz e vo:

⁹ Met evel ma'z eo skrivet: „Ar pezh n'en deus ket gwelet al lagad, n'en deus ket klevet ar skouarn, ha n'eo ket deuet e kalon an den, an traoù en deus Doue prientet evit ar re a gar anezhañ.” ¹⁰ Met Doue en deus o diskuliet deomp dre e Spered. (1 Korintiz 2:9-10)

Un amzer a garantez, a levenez hag a frealz peurbadus eo. Un amzer vurzhdus e vo! Rouantelezh Doue a raio ur peurbadelezh kalz gwelloc'h. Ha ne fell ket deoc'h kaout ho lod enni?

5. Mammennoù er-maez eus an Testamant Nevez o deus desket Rouantelezh Doue

Hag ar re gentañ a lavare heuliañ Krist a soñje e tlejent prezeg aviel ur Rouantelezh Doue wirion?

Ya.

Bloavezhioù zo, en ur brezegenn roet gant ar C'helenner Bart Ehrman eus Skol-Veur Karolina an Norzh, en deus pouezet meur a wech, hag ent reizh, e embanne Jezuz hag e heulierien gentañ Rouantelezh Doue, disheñvel diouzh an darn vuiañ eus ar re a lavar hiziv bezañ kristenien. Ha pa'z eo disheñvel-bras kompren hollek an Dr. Ehrman eus ar gristeniezh diouzh hini Continuing Church of God, e vefemp a-du ez eo aviel ar rouantelezh ar pezh a embanne Jezuz e-unan hag a grede e heulierien ennañ. A-du e vefemp ivez ne gompren ket kalz eus ar re a lavar hiziv bezañ kristenien kement-se.

Ar skrid hag ar brezegenn koshañ miret goude an Testamant Nevez

Rouantelezh Doue a oa ul lodenn bouezus eus ar pezh a vez lavaret bezañ „ar brezegenn gristen glok koshañ a zo chomet“ (Holmes M.W. Ancient Christian Sermon. The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations, 2nd ed. Baker Books, Grand Rapids, 2004, p. 102). Er Brezegenn Gristen Kozh-mañ ez eus al lavarennoù-mañ diwar-benn ar rouantelezh:

^{5:5} Ouzhpenn-se ec'h ouzoc'h, breudeur, ez eo hon chomadenn e bed ar c'hig dister ha berrbad, met promesa Krist a zo bras ha burzhodus: an diskuizh er rouantelezh da zont hag ar vuhez peurbadus.

Al lavarenn a-us a ziskouez n'emañ ket ar rouantelezh bremañ, met e teuio hag e vo peurbadus. Ouzhpenn-se e lavar ar brezegenn gozh-mañ:

^{6:9} Bremañ, ma n'eo ket gouest zoken tud reizh evel ar re-se da saveteiñ o bugale dre o oberoù reizh o-unan, peseurt surentez hon eus da vont e rouantelezh Doue ma ne viromp ket hon badeziant glan ha disaotr? Pe piv a vo hon difenner, ma n'omp ket bet kavet

gant oberoù santel ha reizh? ^{9:6} Setu perak, karomp an eil egile, evit ma c'hallimp holl mont e rouantelezh Doue. ^{11:7} Setu perak, mar gouzomp petra a zo reizh dirak Doue, ez aimp en e rouantelezh hag e resevimp ar promesaoù „n'en deus ket klevet ar skouarn, n'en deus ket gwelet al lagad ha n'eo ket deuet e kalon an den“.

^{12:1} Gortozomp neuze, eur ha eur, rouantelezh Doue er garantez hag er reizhder, dre ma n'ouzomp ket deiz donedigezh Doue. ^{12:6} eñ a lavar: dont a raio rouantelezh va Zad.

Al lavarennoù a-us a ziskouez ez eus ezhomm eus ar garantez dre ur vuhez reizh, n'omp ket aet c'hoazh e Rouantelezh Doue, hag e c'hoarvez goude deiz donedigezh Doue — da lavarout eo goude ma vo distroet Jezuz adarre. Rouantelezh an Tad eo, ha n'eo ket ar rouantelezh hepken Jezuz.

Dedennus eo e tesk ar brezegenn seblantout bezañ kristen koshañ en deus Doue lezet da chom ar memes Rouantelezh Doue a zesk an Testamant Nevez hag a zesk Continuing Church of God bremañ (posupl eo e teufe eus un Iliz Doue wirion, met va anaoudegezh vevennet eus ar gresianeg a vevenn va barregezh d'ober un disklêriadur kreñvoc'h).

Renerien an Iliz en eil kantved hag aviel ar Rouantelezh

Merkañ a zle e teskas Papias, e deroù an 2^{vet} kantved, ur selaouer eus Yann hag ur mignon da Bolikarp, sellet evel ur sant gant ar gatoliked roman, ar rouantelezh a vil bloaz. Ezebius a enrollas e teske Papias:

... bez' e vo ur milvloaziad goude an adsavidigezh a-varv, pa vo diazezet war an douar-mañ ren personel Krist. (Fragments of Papias, VI. Gwelit ivez Eusebius, Church History, Book 3, XXXIX, 12)

Papias a zeske e vije un amzer a beurzhalc'h bras:

En hevelep doare, [emezañ] e roje ur c'hreunenn winizh dek

mil penn, hag e vije en pep penn dek mil greunenn, hag e roje pep kreunenn dek lur a vleud sklaer, glan ha fin; hag e roje an avaloù, an hadoù hag ar geot en hevelep kevatalder; hag e teuje an holl loened, o vevañ neuze hepken diwar frouezh an douar, da vezañ

peoc'hus ha kenurzhiet, hag e vijent dindan galloud an den penn-da-benn.” [Testeni a zo roet dre skrid war an traoù-se gant Papias, un den kozh, a oa ur selaouer eus Yann hag ur mignon da Bolikarp, er bevare eus e levrioù; rak pemp levr a voe savet gantañ...] (Fragments of Papias, IV)

Al Lizher d'ar Gorintiz, goude an Testamant Nevez, a lavar:

^{42:1-3} An Ebestel o deus resevet an Aviel evidomp digant an Aotrou Jezuz-Krist; Jezuz-Krist a voe kaset a-berzh Doue. Setu neuze ez eo Krist a-berzh Doue, hag an Ebestel a-berzh Krist. An daou eta a zeuas eus bolontez Doue en urzh merket. O vezañ resevet neuze ur garg, hag o vezañ bet surataet penn-da-benn dre adsavidigezh hon Aotrou Jezuz-Krist ha kadarnaet e ger Doue gant surentez glok ar Spered Santel, ez ejont er-maez gant ar c'heloù laouen e tlee dont rouantelezh Doue.

Polikarp Smirna a oa ur rener kristen kentañ, ha diskibl da Yann ivez, an diwezhañ eus an ebestel orin da vervel. Polikarp, war-dro 120-135 goude J.-K., a zeske:

Eürus ar beorien, hag ar re a zo heskinet abalamour d'ar reizhder, rak dezho eo rouantelezh Doue. (Polycarp. Letter to the Philippians, Chapter II. From Ante-Nicene Fathers, Volume 1 as edited by Alexander Roberts & James Donaldson. American Edition, 1885)

O c'houzout neuze „ne vez ket graet goap ouzh Doue“, e tleomp bale en un doare dellezek eus e c'hourc'hemenn hag e c'hloar ...Rak mat eo e vefent troc'het diouzh ar c'hoantoù a zo er bed, rak „pep c'hoant a stourm a-enep ar spered“; ha „na merc'hetaerien, na tud gwak, na tud a ra pec'hedoù a-enep an natur n'hêrezhint rouantelezh Doue“, na kennebeut ar re a ra traoù distabil ha dizereat. (id., Chapter V)

Servijomp anezhañ neuze gant doujañs ha gant pep enor, evel m'en deus gourc'hemennet deomp e-unan, hag evel an ebestel o

deus prezeget an Aviel deomp, hag ar profeded o deus embannet a-raok donedigezh an Aotrou. (id., Chapter VI)

Evel re all en Testamant Nevez, Polikarp a zeske ez eo ar re reizh, ha n'eo ket ar re a dorr ar gourc'hemennoù, a hêrezho Rouantelezh Doue.

Lavaret eo bet ivez e oa bet desket ar pezh a zeu gant Polikarp:

Hag ar sabad war-lerc'h e lavaras: „Klevit va aliadenn, bugale garet Doue. Touet em eus deoc'h pa oa an eskibien amañ, ha bremañ adarre ec'h alian ac'hanoc'h holl da vale gant dereadegezh ha dellezegezh e hent an Aotrou...Beilhit, hag adarre: Bezit prest, Na vezit ket pouezet ho kalonoù, ar gourc'hemenn nevez diwar-benn ar garantez an eil ouzh egile, e zonedigezh diskouezet a-daol-trumm evel ul luc'hedenn vuan, ar varnedigezh vras dre an tan, ar vuhez peurbadus, e rouantelezh divarvel. Hag an holl draoù desket gant Doue, ec'h anavezit anezho pa glaskit er Skriturioù awenet; engravit anezho gant pluenn ar Spered Santel en ho kalonoù, evit ma chomo ar gourc'hemennoù ennoc'h hep bezañ diverket.“ (Life of Polycarp, Chapter 24. J. B. Lightfoot, The Apostolic Fathers, vol. 3.2, 1889, pp. 488-506)

Melito Sardez, a oa ur rener eus Iliz Doue, war-dro 170 goude J.-K., a zeske:

Rak evit gwir eo deuet al lezenn er-maez en aviel — an hini kozh en hini nevez, o tont an daou asambles eus Sion hag eus Jeruzalem; hag ar gourc'hemenn en gras, hag ar skeudenn en dra peurc'hraet, hag an oan er Mab, hag an dañvad en un den, hag an den e Doue ...

Met an aviel a zeuas da vezañ displegadenn al lezenn hag he

peurc'hraedigezh, tra ma teuas an iliz da vezañ ar c'hav-teñzor eus ar wirionez...

Setu an hini en deus hor dieubet eus ar sklaverezh er frankiz, eus an deñvalijenn er sklêrijenn, eus ar marv er vuhez, eus an tirantiezh en ur rouantelezh peurbadus. (Melito. Homily On the Passover.

Verses 7,40, 68. Translation from Kerux: The Journal of Online Theology. <http://www.kerux.com/documents/KeruxV4N1A1.asp>)

Setu, Rouantelezh Doue a oa anavezet evel un dra peurbadus, ha n'eo ket hepken an Iliz gristen pe katolik roman a-vremañ, hag e oa lezenn Doue enni.

Ur skrid all eus kreiz ha fin an eil kantved a ali an dud da sellout ouzh ar rouantelezh:

Setu perak, ra ne raio hini ac'hanoc'h ken an neuz nag e sello war-gil, met ra dostaio a-youl vat ouzh Aviel rouantelezh Doue. (Roman Clement. Recognitions, Book X, Chapter XLV. Excerpted from Ante-Nicene Fathers, Volume 8. Edited by Alexander Roberts & James Donaldson. American Edition, 1886)

Ouzhpenn-se, ha pa seblant n'eo ket bet skrivet gant unan eus ar wir iliz, ar skrid eus kreiz an eil kantved, anvet The Shepherd of Hermas, en droidigezh gant Roberts & Donaldson, a implij an troienn „rouantelezh Doue“ pevarzek gwech.

Ar wir gristenien, ha zoken kalz eus ar re a lavare hepken heuliañ Krist, a ouie un dra bennak diwar-benn Rouantelezh Doue en eil kantved.

Zoken ar sant katolik roman hag orthodox reter Ireneüs a gompren ez aje ar gristenien e Rouantelezh Doue goude an adsavidigezh. Taolit evezh ouzh ar pezh a skrivas, war-dro 180 goude J.-K.:

Rak setu stad ar re o deus kredet, dre ma chom ar Spered Santel enno dizehan, an hini a voe roet gantañ er vadeziant hag a vez miret gant an hini en resev, mar bale er wirionez, er santelezh, er reizhder hag er gouzañvusted. Rak an ene-mañ en deus un adsavidigezh er re a gred, o resev ar c'horf an ene adarre, ha ganti, dre nerzh ar Spered Santel, o vezañ savet hag o vont e rouantelezh Doue. (Irenaeus, St., Bishop of Lyon. Translated from the Armenian by Armitage Robinson. The Demonstration of the Apostolic Preaching, Chapter 42. Wells, Somerset, Oct. 1879. As published in SOCIETY FOR PROMOTING CHRISTIAN KNOWLEDGE. NEW YORK: THE MACMILLAN CO, 1920)

Teofil Antioch a zeske:

Ne ran nemet menegiñ e vadelezh; mar galvan anezhañ Rouantelezh, ne ran nemet menegiñ e c'hloar ... Rak m'en dije e c'hraet divarvel adalek an deroù, en dije e c'hraet Doue. ... Nag divarvel, nag marvel eta n'en deus e c'hraet, met, evel hon eus lavaret a-us, gouest d'an daou; en hevelep doare, ma pleg war-du traoù an divarvelezh, o virout gourc'hemenn Doue, e resevo digantañ an divarvelezh evel ur gopr, hag e teuo da vezañ Doue. (Theophilus, To Autolycus, 1:3, 2:27)

Ar sant katolik roman Hipolit a skrivas, e deroù an trede kantved:

Ha resev a ri rouantelezh an neñv, te en deus, e-pad ma choumes er vuhez-mañ, anavezet ar Roue Neñvel. Ha te a vo ur c'henseurt d'an Doueelezh, hag ur c'henhêrezh gant Krist, hep bezañ ken sklav d'ar c'hoantoù na d'ar gwallzezirioù, ha hep bezañ ken gwastet gant ar c'hleñved. Rak deuet out da vezañ Doue: rak an holl c'houzañvusted ac'h eus bet e-pad ma oas un den, an traoù-se en deus roet dit, dre ma oas eus ur stumm marvel, met kement a zere ouzh Doue da reiñ, an traoù-se en deus Doue prometet reiñ dit, rak douelaet out bet ha ganet evit an divarvelezh. (Hippolytus. Refutation of All Heresies, Book X, Chapter 30)

Pal an dud eo bezañ douelaet (evel bugale wirion Doue, kmp. Salm 82:6) er Rouantelezh Doue da zont.

Rouantelezh Doue da zont a oa ur c'helenn eus an iliz gatolik (hollek) orin (gwelit ivez hol levr elektronek digoust, hegerz war ccog.org gant an titl [Beliefs of the Original Catholic Church: Could a remnant group have continuing apostolic succession?](#)).

Kudennoù en eil hag en trede kantved

Daoust ma oa degemeret ar rouantelezh a-led, e savas en eil kantved ur rener disant a-enep al lezenn anvet Marcion. Marcion a zeske a-enep lezenn Doue, ar Sabad ha Rouantelezh Doue wirion. Ha pa voe tamallet

gant Polikarp ha re all, e chomas e darempred gant Iliz Roma ur pennad mat hag e seblante kaout kalz a levezon war an iliz roman.

En eil hag en trede kantved e teue an alegoristed da vezañ diazezet en Aleksandria (Ejipt). Kalz alegoristed a oa a-enep kelenn ur rouantelezh Doue wirion. Taolit evezh ouzh an danevell diwar-benn un darn eus an alegoristed-se:

Dionizius a voe ganet en un tiegezh baganel noblañs ha pinvidik en Aleksandria, hag a voe desavet en o filozofiezh. Kuitaat a reas ar skolioù paganel evit dont da vezañ ur skoliad da Origen, hag e kemeras e lerc'h e penn skol gatekiz Aleksandria...

Klement, Origen hag ar skol gnostek a wallgemme kelennadurezhioù ar c'homzoù santel dre o displegadennoù ijinus hag alegorek...hag e voe roet dezho an anv „alegoristed“. Nepos a stourme dirak an holl ouzh an alegoristed hag a zalc'he e vije ur ren Krist war an douar...

Dionizius a dabute gant heulierien Nepos, ha hervez e zanevell... „ur stad a draoù evel an hini a zo bremañ e rouantelezh Doue“. Setu ar c'hentañ meneg eus rouantelezh Doue o vezañ e stad a-vremañ an ilizoù...

Nepos a groze o fazi, o tiskouez n'eo ket alegorek rouantelezh an neñv, met ez eo rouantelezh wirion hon Aotrou da zont en adsavidigezh evit ar vuhez peurbadus...

Setu, ar soñj eus ar rouantelezh deuet e stad a-vremañ an traoù a voe ganet ha kaset war-raok e skol gnostek an Alegoristed en Ejipt, etre 200 ha 250 goude J.-K., ur c'hantved a-raok ma teuas eskibien an impalaeriezh da vezañ sellet evel ar re a oa war an tron...

Klement a ijinus ar soñj eus rouantelezh Doue evel ur stad a wir anaoudegezh speredel eus Doue. Origen a lakaas anezhi evel ur ster speredel kuzhet e lizherenn eeun ar Skriturioù. (Ward, Henry Dana. The Gospel of the Kingdom: A Kingdom Not of this World; Not in this World; But to Come in the Heavenly Country, of the

Resurrection from the Dead and of the Restitution of All Things.
Published by Claxton, Remsen & Haffelfinger, 1870, pp. 124-125)

Setu, tra ma teske an Eskob Nepos aviel Rouantelezh Doue, e klaske an alegoristed kavout ur c'hompren faos, nebeutoc'h gwirion, anezhi. An Eskob Apolinar Hierapolis a glaskas ivez stourm ouzh fazioù an alegoristed war ar memes mare. Ar re a oa evit gwir en Iliz Doue o deus difennet gwirionez Rouantelezh Doue wirion a-hed an istor.

Herbert W. Armstrong a zeskas aviel ar Rouantelezh, hag ouzhpenn

En 20vet kantved e skrivas Herbert W. Armstrong, tremenet bremañ, rener kentañ mare filadelfek nevez Iliz Doue (Diskuliadur 3:7-13):

Dre ma nac'hjont aviel Krist ..., e voe ret d'ar bed lakaat un dra all en e blas. Ret e voe dezho ijinañ ur faoserezh! Setu m'hon eus klevet komz eus rouantelezh Doue evel un droienn gaer hepken — ur santad plijus e kalonoù an dud — o tigreskiñ anezhi da NETRA aere ha diwir! Re all o deus lavaret e gaou ez eo an „ILIZ“ ar rouantelezh ... Ar profed Daniel, a vevas 600 vloaz a-raok Krist, a ouie e oa rouantelezh Doue ur rouantelezh wirion — ur gouarnamant o ren war DUD gwirion war an douar ...

Setu ... displegadenn Doue eus ar pezh a ZO ROUANTELEZH DOUE: „Hag e deizioù ar rouaned-se...” — amañ e komzer eus an dek biz, ul lodenn a houarn hag ul lodenn a bri bresk. Kement-se, en ur liammañ an diougan gant Daniel 7 ha Diskuliadur 13 ha 17, a sell ouzh ar STADOÙ-UNANET EUROPAT nevez a zo o vont war stumm ... dirak ho taoulagad! Diskuliadur 17:12 a laka sklaer ar munud e vo un unaniezh a ZEK ROUE PE ROUANTELEZH a raio (Disk. 17:8) adsevel an IMPALAERIEZH ROMAN gozh ...

Pa zeuio Krist, e teu evel ROUE ar rouaned, o ren war an douar a-bezh (Disk. 19:11-16); hag E ROUANTELEZH — ROUANTELEZH DOUE — a rankje, eme Daniel, DEBRIÑ an holl rouantelezhioù bedel-se. Diskuliadur 11:15 a lavar kement-se er gerioù-mañ: „Rouantelezhioù ar bed-mañ a zo deuet da vezañ ROUANTELEZHIOÙ HON AOTROU HAG E GRIST: hag e reno da viken

ha da virviken"! Setu ROUANTELEZH DOUE. An DIBENN eo eus ar gouarnamantoù a-vremañ — ya, ha zoken ar Stadoù-Unanet hag ar broadoù breizhveuriat. Neuze e teuint da vezañ rouantelezhioù — GOUARNAMANTOÙ — an Aotrou JEZUZ-KRIST, ROUE ar rouaned neuze war an douar a-bezh. Kement-se a laka SKLAER-TRE ar fed ez eo ROUANTELEZH DOUE ur GOUARNAMANT gwirion. Evel ma oa an Impalaeriezh Galdeat ur ROUANTELEZH — evel ma oa an Impalaeriezh Roman ur ROUANTELEZH — evel-se ez eo ROUANTELEZH DOUE ur gouarnamant. Kemer a raio GOUARNAMANT BROADOÙ ar bed. Jezuz-Krist a voe GANET evit bezañ ROUE — ur RENER! ...

Ar memes Jezuz-Krist a valeas war grec'hiennoù ha traoniennoù an Douar Santel ha war straedoù Jeruzalem ouzhpenn 1 900 bloaz zo a zeuio adarre. Lavaret en deus e teuje adarre. Goude ma voe staget ouzh ar groaz, e savas Doue anezhañ a-varv goude tri devezh ha teir nozvezh (Maz. 12:40; Ober. 2:32; 1 Kor. 15:3-4). Pignat a reas da Dron Doue. Pennlec'h Gouarnamant an Hollved (Ober. 1:9-11; Heb. 1:3; 8:1; 10:12; Disk. 3:21).

Eñ eo an „den-noblañs“ eus ar barabolenn, a yeas da Dron Doue — ar „vro bell“ — evit bezañ kurunet Roue ar rouaned war an holl vroadoù, ha neuze evit distreiñ d'an douar (Lukaz 19:12-27).

Hag adarre, emañ en neñv betek „amzerioù adsavidigezh an holl draoù“ (Ober. 3:19-21). Adsavidigezh a dalvez adlakaat en ur stad pe en ur c'hement kent. Er c'hasadenn-mañ, adlakaat gouarnamant Doue war an douar, hag evel-se adlakaat peoc'h ar bed hag ur stad utopek.

Trubuilhoù ar bed a-vremañ, ar brezelioù o kreskiñ hag an tabutoù a echuo gant ur reuz bedel ken bras ma ne vije savetaet bev kig den ebet, ma ne emell ket Doue (Maz. 24:22). Er poent uhelañ, pa vije dale o lakaat da vervel pep buhez war ar blanedenn-mañ, e tistroio Jezuz-Krist. Ar wech-mañ e teu evel Doue doueel. Dont a ra en holl c'halloud hag holl c'hloar ar C'hrouer a ren an hollved. (Maz. 24:30; 25:31.) Dont a ra evel „Roue ar rouaned hag Aotrou an aotrounez“

(Disk. 19:16), evit diazezañ ur gourc'houarnamant bedel ha ren war an holl vroadoù „gant ur wialenn houarn“ (Disk. 19:15; 12:5) ...

Krist digroaziet?

Met hag an denelezh a youc'ho gant levenez hag a zegemero anezhañ gant un ekstazi hag un imor-vat foll — hag e raio zoken ilizoù ar gristeniezh hengounel?

Ne raint ket! Krediñ a raint, rak servijerien faos Satan (2 Kor. 11:13-15) o deus o zouellet, ez eo eñ an Antikrist. An ilizoù hag ar broadoù a vo droug enno ouzh e zonedigezh (Disk. 11:15 gant 11:18), hag an nerzhoù milourel a glasko evit gwir stourm outañ evit e zistrujañ (Disk. 17:14)!

Ar broadoù a vo e-kreiz emgann diwezhañ an Trede Brezel-bed da zont, gant al lin-emgann e Jeruzalem (Zak. 14:1-2), ha neuze e tistroio Krist. Gant ur galloud dreistnaturel e „stourmo ouzh ar broadoù-se“ a stourm outañ (gwerz 3). Trec'hiñ a raio warno penn-da-benn (Disk. 17:14)! „E dreid a savo en deiz-se war Venez an Olived“, un tamm bihan a-zioc'h ar reter eus Jeruzalem (Zak. 14:4). (Armstrong HW. The Mystery of the Ages, 1984)

Ar Bibl a lavar e tistroio Jezuz hag e trec'ho, ha koulskoude e stourmo kalz a dud outañ d'e zistro (Diskuliadur 19:19). Kalz a lavaro (diwar ur c'hamgompren eus diougan ar Bibl, met un tamm ivez abalamour da brofeded faos ha da vistiked) ez eo Jezuz, o tistreiñ, an Antikrist diwezhañ!

Ar pezh a zeu a zo ivez a-berzh Herbert Armstrong:

Ar wir relijion — gwirionez Doue kreñvaet gant karantez Doue roet dre ar Spered Santel...UL LEVENEZ DIC'HALLUS DA ZISPLEGAÑ eus anavezout Doue ha Jezuz-Krist — eus anavezout ar WIRIONEZ — ha tommder KARANTEZ doueel Doue! ...

Kelennadurezhioù gwir Iliz Doue a zo hepken re ar „vevañ diwar bep ger“ eus ar Bibl Santel ...

An dud a droio diouzh hent an „tapout“ war-du hent ar „reiñ“ — hent karantez Doue.

UR SIVILIZASION NEVEZ a grogo bremañ en douar! (id.)

Ar SIVILIZASION NEVEZ eo Rouantelezh Doue. Embann e teuo ar sivilizasion nevez-se hag e vo diazezet war ar garantez a zo ul lodenn vras eus ar pezh a zo gwir aviel ar rouantelezh a zeskas Jezuz hag e heulierien. Setu un dra a brezegomp ni e Continuing Church of God.

Herbert Armstrong a gomprenas e teske Jezuz e oa ar gevredigezh denel, zoken pa soñj dezhi e fell dezhi sentiñ, o vezañ nac'het „hent ar reiñ“ er vuhez, hent ar garantez. Kazi den ne seblant kompren ent mat pouez ar pezh a zeske Jezuz.

Ar silvidigezh dre Jezuz a zo ul lodenn eus an Aviel

Bremañ e c'houlenn lod, o vezañ lennet betek amañ, petra eo perzh marv Jezuz er silvidigezh. Ya, e varv a zo ul lodenn eus an aviel ma skrivas an Testamant Nevez ha Herbert W. Armstrong o-daou diwar e benn.

An Testamant Nevez a ziskouez ez eus er aviel ar silvidigezh dre Jezuz:

¹⁶ Rak n'em eus ket a vezh eus aviel Krist, rak galloud Doue eo evit silvidigezh pep hini a gred, evit ar Yuzev da gentañ hag evit ar Gresian ivez (Romaniz 1:16).

⁴ Setu perak ez eas ar re a oa strewet e pep lec'h o prezeg ar ger. ⁵ Neuze e tiskennas Filip da gêr Samaria hag e prezegas Krist dezho. ... ¹² Met pa gredjont da Filip a brezege an traoù a sell ouzh rouantelezh Doue hag anv Jezuz-Krist, e voent badezet, gwazed ha maouezed. ... ²⁵ Setu, pa o doa testeniekat ha prezeget ger an Aotrou, e tistrojont da Jeruzalem, o prezeg an aviel e kalz a gêriadennoù eus ar Samaritaned. ²⁶ Bremañ, un ael eus an Aotrou a gomzas ouzh Filip ... ⁴⁰ Filip a voe kavet en Azot. Hag en ur dremen, e prezegas en holl gêrioù betek ma teuas da Gezarea. (Oberoù an Ebestel 8:4,5,12,25,26,40)

¹⁸ e prezege dezho Jezuz hag an adsavidigezh. (Oberoù an Ebestel 17:18)

³⁰ Neuze e choumas Paol daou vloaz klok en e di feurmet e-unan, hag e tegemere an holl re a zeue d'e gavout, ³¹ **o prezeg rouantelezh Doue hag o kelenn an traoù a sell ouzh an Aotrou Jezuz-Krist** gant pep hardizhegezh, hep ma virje den outañ. (Oberoù an Ebestel 28:30-31)

Taolit evezh e oa er brezegenn Jezuz HAG ar rouantelezh. Siwazh, techet eo ur c'hompren reizh eus aviel Rouantelezh Doue da vankout e kelennadurezhioù an ilizoù greko-roman.

Evit gwir, evit hor sikour da zont da vezañ lodenn eus ar rouantelezh-se, Doue en deus karet an dud kement ken en deus kaset Jezuz da vervel evidomp (Yann 3:16-17) hag e savete ac'hanomp ivez dre e c'hras (Efeziz 2:8). Ha kement-se a zo ul lodenn eus ar c'heloù mat (Oberoù an Ebestel 20:24).

Aviel ar Rouantelezh eo ar pezh a zo ezhomm d'ar bed, met ...

Labourat evit ar peoc'h (Mazhe 5:9) hag ober ar mad a zo palioù talvoudus (kmp. Galatiz 6:10). Koulskoude, kalz a bennoù-bras er bed, hag en o zouez re relijiel, a gred ez eo ar c'henlabour denel etrebroadel a zegaso ar peoc'h hag ar berzh, ha n'eo ket Rouantelezh Doue. Ha pa vo dezho un tamm berzh red, n'eo ket hepken ne vo ket berzh ganto, met un darn eus o strivoù denel a gaso ar blanedenn Douar, er fin, d'ur poent ma vije dic'hallus ar vuhez ma ne zistrofe ket Jezuz da ziazezañ e Rouantelezh (Mazhe 24:21-22). An dud o reizhañ an douar hep Doue a zo un aviel didalvez ha faos (Salm 127:1).

Kalz a dud er bed a glask lakaat war sav ur steuñv etrebroadel babilonek hanter-relijiel evit sevel un urzh bedel nevez en 21vet kantved. Setu un dra en deus Continuing Church of God tamallet abaoe he deroù hag a soñj dezhi kenderc'hel da damall. Abaoe m'en deus Satan touellet Eva da gouezhañ evit ur stumm eus e aviel war-dro 6000 bloaz zo (Jenez 3), ez eus kalz a dud o kredin ec'h ouzont gwelloc'h eget Doue ar pezh a raio anezho hag ar bed gwelloc'h.

Hervez ar Bibl e vo ret ur c'hendaol etre ur rener milourel en Europa (anvet Roue an Norzh, anvet ivez Loen Diskuliadur 13:1-10) hag ur rener relijiel (anvet ar profed faos, anvet ivez AN Antikrist diwezhañ ha Loen an daou gorn eus Diskuliadur 13:11-17) eus kêr ar seizh krec'hienn (Diskuliadur 17:9,18) evit degas un urzh bedel „babilonek“ (Diskuliadur 17 ha 18). Ha pa'z eus ezhomm gant mab-den eus distro Krist hag eus diazezadur e rouantelezh, kalz a dud er bed ne raint ket van eus ar c'hannad-mañ en 21vet kantved — kenderc'hel a raint da grediñ stummoù disheñvel eus aviel faos Satan. Met ar bed a resevo un testeni.

Ho pet soñj e teskas Jezuz:

¹⁴ Hag an aviel-mañ eus ar rouantelezh a vo prezeget er bed a-bezh en un doare testeni d'an holl vroadoù; ha neuze e teuio an dibenn. (Mazhe 24:14)

Taolit evezh e tizho aviel ar rouantelezh ar bed en un doare testeni, ha neuze e teuio an dibenn. An „dibenn“-se a zo deroù ar „reuz bras“.

Meur a abeg a zo evit kement-se.

Unan eo e fell da Zoue ma klevfe ar bed ar gwir aviel a-raok deroù ar Reuz Bras (a zo diskouezet o kregiñ e Mazhe 24:21). Setu, kannad an aviel a zo un testeni hag ur galv-diwall (kmp. Ezekiel 3; Amos 3:7). Degas a raio muioc'h a droidigezhioù e-touez ar broadoù (Romaniz 11:25) hag e-touez ar re n'int ket eus ar broadoù (Romaniz 9:27) a-raok ma tistroio Jezuz.

Un abeg all eo e vo bouedenn ar c'hannad a-enep soñjoù galloud Loen Roue an Norzh o sevel, asambles gant ar Profed Faos, an Antikrist diwezhañ. An daou-se a brometo, en diazez, ar peoc'h dre striv an dud ha dre gempouezadur relijiel, met kement-se a gaso d'an dibenn (Mazhe 24:14-22) ha d'ar c'holl (kmp. 1 Tesalonikiz 5:3).

Ha pa lavar ar Bibl stourm evit ar wir feiz orin (Jud 3), ez eo ger Doue ar wirionez (Yann 17:17), ha e rank ar wir gristenien bezañ dispartiet diouzh ar re a ra kempouezadurioù gant ar baganiezh (2 Korintiz 6:14-17), kalz a lavaro ez eus en o „aviel“ (keloù mat) kempouezadurioù evit ma c'hall'o bezañ ar peoc'h hag an unvaniezh. Siwazh, gwir aviel Rouantelezh Doue a

vo sellet evel un aviel faos gant kalz eus ar re a vroud steuñvoù ekumenek hag etrefeiz al Loen hag ar Profed Faos (an Antikrist diwezhañ).

Abalamour d'ar sinoù ha d'ar burzhudoù gaou liammet outo (2 Tesalonikiz 2:9), an darn vuiañ er bed a zibabo krediñ ur gaou (2 Tesalonikiz 2:9-12) e-lec'h kannad an aviel. Abalamour d'an tamalloù dizereat ouzh Rouantelezh Doue a vil bloaz a-berzh ar gatoliked roman, an orthodoxe reter, al luteraned ha re all, e lavaro kalz e gaou ez eo kannad aviel Rouantelezh Doue a vil bloaz an aviel faos liammet ouzh al Loen hag an Antikrist.

A-raok deroù ar Reuz Bras e tizho ar gristenien filadelfek feal (Diskuliadur 3:7-13) ar bed (Mazhe 24:14) en ur embann aviel ar rouantelezh a vil bloaz hag en ur lavarout d'ar bed ar pezh a raio renerien bedel zo (hag en o zouez al Loen hag ar Profed Faos).

Skoazellañ a raint da lavarout d'ar bed ar c'hannad e tistrujo al Loen, galloud Roue an Norzh, asambles gant ar Profed Faos, an Antikrist diwezhañ, er fin (gant lod eus o c'henvroidi) ar Stadoù-Unanet hag ar broadoù saoznek eus ar Rouantelezh-Unanet, Kanada, Aostralia ha Zeland-Nevez (Daniel 11:24,39), hag e tistrujint nebeut goude-se ur c'hendaol arabek/islamek (Daniel 11:40-43), hag ec'h aint da benveg an diaouled (Diskuliadur 16:13-14), hag e stourmint er fin ouzh Jezuz-Krist d'e zistro (Diskuliadur 16:14; 19:19-20). Ar filadelfianed feal (Diskuliadur 3:7-13) a embanno e teuio a-benn nebeut rouantelezh Doue a vil bloaz.

Kement-se a zegasfe moarvat kalz a skrid er mediaoù hag a gendalc'hfe da beurec'hraedigezh Mazhe 24:14. Ni e Continuing Church of God a bren skridoù (e meur a yezh), a ouzhpenn traoù d'al lec'hiennoù hag a gemer harpoù all evit en em brientiñ evit al „labour berr“ (kmp. Romaniz 9:28) a sikouro da gas da zivizadenn Doue ez eo bet peurec'hraet a-walc'h Mazhe 24:14 evel un testeni evit ma teuio an dibenn.

Ar bennoù-bras bedel a embann an „aviel faos“ (moarvat ur seurt rener uhel „nevez“ eus Europa asambles gant ur pab kempouezet a lavaro heuliañ ur stumm a gatolikiezh) ne blijjo ket dezho an embann-se — ne fello ket dezho ma teskfe ar bed ar pezh a raint evit gwir (ha marteze ne gredint ket zoken kement-se o-unan da gentañ, kmp. Izaia 10:5-7). Int hag/pe o skoazellerien a zesko ivez moarvat, e gaou, e tifenno ar gristenien filadelfek

feal ur gelennadurezh dispac'hus (ar milvloaziadegezh) diwar-benn un antikrist da zont. Peseurt tamalloù bennak a raio int hag/pe o heulierien ouzh ar filadelfianed feal hag ouzh Continuing Church of God a zegaso an heskinerezh (Daniel 11:29-35; Diskuliadur 12:13-15). Kement-se a gaso ivez d'an dibenn — deroù ar Reuz Bras (Mazhe 24:21; Daniel 11:39; kmp. Mazhe 24:14-15; Daniel 11:31) kenkoulz hag un amzer a 3 bloaz hanter a wareziñ evit ar gristenien filadelfek feal (Diskuliadur 3:10; 12:14-16).

Al Loen hag ar Profed Faos a glasko an nerzh, an teuler-vezh ekonomikel, ar sinoù, ar burzhodoù gaou, al lazhadeg ha gwaskoù all (Diskuliadur 13:10-17; 16:14; Daniel 7:25; 2 Tesalonikiz 2:9-10) evit kaout ar galloud. Ar gristenien a c'houlennno:

¹⁰ „Betek pegoulz, o Aotrou santel ha gwirion, e chomi hep barn ha hep venjiñ hor gwad war ar re a chom war an douar?“ (Diskuliadur 6:10)

A-hed an amzerioù en deus pobl Doue soñjet ha goulennet: „Pegeit e vo betek ma tistroio Jezuz?“

Ha pa n'ouzomp ket an deiz nag an eur, e c'hortozomp e tistroio Jezuz (hag e vo diazezet Rouantelezh Doue a vil bloaz) en 21^{vet} kantved, diwar galz a skriturioù (da skouer Mazhe 24:4-34; Salm 90:4; Oze 6:2; Lukaz 21:7-36; Hebreiz 1:1-2; 4:4,11; 2 Per 3:3-8; 1 Tesalonikiz 5:4), ha lod anezho a welomp bremañ o peurc'hraedigezh.

Ma n'emell ket Jezuz, en devo an denelezh distrujet pep buhez:

²¹ Rak neuze e vo ur reuz bras, ha n'eus ket bet heñvel outañ abaoe deroù ar bed betek an amzer-mañ, ha ne vo ket biken. ²² Ha ma ne vije ket berraet an deizioù-se, ne vije savetaet kig ebet; met abalamour d'ar re zibabet e vo berraet an deizioù-se. (Mazhe 24:21-22)

²⁹ Raktal goude reuz an deizioù-se e teuio an heol da vezañ teñval, hag al loar ne roio ket he sklêrijenn; ar stered a gouezho eus an neñv, ha nerzhoù an neñvoù a vo hejet. ³⁰ Neuze e teuio war wel arouez Mab an den en neñv, hag e c'harmo holl vroadoù an douar, hag e welint Mab an den o tont war goabr an neñv gant galloud ha

gloar bras. ³¹ Hag e kaso e aeled gant ur son trompilh bras, hag e tastumint e re zibabet eus ar pevar avel, eus ur penn eus an neñv d'egile. (Mazhe 24:29-31)

Rouantelezh Doue eo ar pezh a zo ezhomm d'ar bed.

Kannaded evit ar Rouantelezh

Petra eo ho perzh er Rouantelezh?

Bremañ, mar doc'h ur gwir gristen, e tleit bezañ ur c'hannad evit Jezuz hag evit Rouantelezh Doue. Taolit evezh ouzh ar pezh a skrivas an Abostol Paol:

²⁰ Setu neuze, kannaded evit Krist omp, evel pa bedje Doue drezomp: pediñ a reomp ac'hanoc'h e anv Krist, en em unanit gant Doue. (2 Korintiz 5:20)

¹⁴ Chomit eta en ho sav, gouriet ho targreiz gant ar wirionez, gwisket gant bruched ar reizhder, ¹⁵ hag ho treid houarnet gant prientadur aviel ar peoc'h; ¹⁶ dreist pep tra, kemerit skoed ar feiz, ma c'hallot mougañ gantañ holl saezhoù tan an droug. ¹⁷ Ha kemerit tokarn ar silvidigezh, ha kleze ar Spered, hag eo ger Doue; ¹⁸ o pediñ bepred gant pep pedenn ha goulenn er Spered, o veilhañ evit kement-se gant pep dalc'husted ha goulenn evit an holl sent — ¹⁹ hag evidon-me, ma vo roet din ar gomz, evit ma tigorin va genou gant hardizhegezh evit lakaat da anavezout mister an aviel, ²⁰ ma'z on kannad ennañ e chadennoù; evit ma c'hallin komz ennañ gant hardizhegezh, evel ma tere din komz. (Efeziz 6:14-20)

Petra eo ur c'hannad? Merriam-Webster a ro an termenadur-mañ:

1: ur c'hannad ofisiel; dreist-holl: un ober diplomatek eus ar renk uhelañ, akreditet ouzh ur gouarnamant estren pe ouzh ur roue evel dileuriad annezet e c'houarnamant pe e roue e-unan, pe merket evit ur garg diplomatek ispisial ha berrbad alies

2 a: un dileuriad pe ur c'hannad aotreet

Mar doc'h ur gwir gristen, ez oc'h ur c'hannad ofisiel evit Krist! Taolit evezh ouzh ar pezh a skrivas an Abostol Per:

⁹ Met c'hwi a zo ur ouenn dibabet, ur velegiezh roueel, ur vroad santel, ur bobl a zo dezhañ e-unan, evit ma embannot meuleudioù an Hini en deus ho kalvet eus an deñvalijenn en e sklêrijenn vurzhudus; ¹⁰ c'hwi n'oac'h ket ur bobl gwechall, met bremañ oc'h pobl Doue; c'hwi n'ho poa ket resevet an drugarez, met bremañ hoc'h eus resevet an drugarez. (1 Per 2:9-10)

Evel kristenien e tleomp bezañ lodenn eus ur vroad santel.

Peseurt broad a zo santel bremañ?

Ha, sur a-walc'h hini ebet eus rouantelezhioù ar bed-mañ — met er fin e vint lodenn eus Rouantelezh Krist (Diskuliadur 11:15). Broad Doue eo, e Rouantelezh eo, a zo santel.

Evel kannaded ne vezomp ket peurvuiañ oc'h ober politikerezh eeun broadoù ar bed-mañ. Met ret eo deomp bevañ hent-buhez Doue bremañ (gwelit ivez al levr elektronek digoust hegerz war www.ccog.org gant an titl: *[Christians: Ambassadors for the Kingdom of God, Biblical instructions on living as a Christian](#)*). O vevañ hent-buhez Doue bremañ e teskomp gwelloc'h perak eo hentoù Doue ar re wellañ, evit ma c'hallimp bezañ, en e rouantelezh, rouaned ha beleien ha ren gant Krist war an douar:

⁵ D'an Hini en deus hor c'haret hag hor gwalc'het eus hor pec'hedoù en e wad e-unan, ⁶ hag en deus hor graet rouaned ha beleien d'e Zoue ha Tad, dezhañ ra vo ar gloar hag ar vestroniezh da viken ha da virviken. Amen. (Diskuliadur 1:5-6)

¹⁰ Hag ac'h eus hor graet rouaned ha beleien d'hon Doue; ha ni a reno war an douar. (Diskuliadur 5:10)

Un doare da zont eus dont da vezañ rouaned ha beleien a vo deskiñ d'ar re a vo marvel neuze bale e hentoù Doue:

¹⁹ Rak ar bobl a chomo e Sion, e Jeruzalem; ne ouelot ket ken. Trugarezus-bras e vo ouzhoc'h ouzh son ho krig; pa glevo anezhañ,

e responto deoc'h. ²⁰ Ha ha pa roio deoc'h an Aotrou bara ar reuz ha dour ar poanioù, ho kelennerien ne vint ket kaset ken en ur c'horn, met ho taoulagad a welo ho kelennerien. ²¹ Ho tiskouarn a glevo ur ger a-dreñv deoc'h, o lavarout: „Setu an hent, kerzhit ennañ“, pa droot war an tu dehou pe pa droot war an tu kleiz. (Izaia 30:19-21)

Ha pa'z eo kement-se un diougan evit ar rouantelezh a vil bloaz, er bed-mañ eo ret d'ar gristenien bezañ prest da gelenn:

¹² ... d'an amzer-mañ e tlefec'h bezañ kelennerien, (Hebreiz 5:12)

¹⁵ Met santelait an Aotrou Doue en ho kalonoù; ha bezit prest bepred da reiñ ur respont da bep den a c'houlenn ouzhoc'h abeg an esperañs a zo ennoc'h, gant kuñvelezh ha doujañs: (1 Per 3:15, KJV)

Ar Bibl a ziskouez e teskimo kalz eus ar gristenien fealoc'h, just a-raok deroù ar Reuz Bras, kalz a dud:

³³ Hag ar re eus ar bobl a gompren a zesko kalz (Daniel 11:33;)

Setu, deskiñ ha kreskiñ er gras hag en anaoudegezh (2 Per 3:18) a zo un dra a zlefemp ober bremañ. Jezuz a lavaras: „ha c'hwi a vo testoù din e Jeruzalem, ha e Judea a-bezh hag e Samaria, ha betek penn an douar“ (Oberoù an Ebestel 1:8). Ul lodenn eus ho perzh e Rouantelezh Doue eo bezañ gouest da gelenn.

Hag evit ar re fealoc'h, ar gristenien filadelfek (Diskuliadur 3:7-13), e vo ivez er perzh-se skoazellañ testeni pouezus an aviel a-raok deroù rouantelezh Doue a vil bloaz (kmp. Mazhe 24:14).

Goude ma vo diazezet Rouantelezh Doue e vo implijet pobl Doue evit sikour da adsevel ur blanedenn gwallgaset:

¹² Ar re a zeu ac'hanoc'h a savo al lec'hioù distrujet kozh; sevel a reot diazezoù meur a rummad; hag e vo graet ac'hanoc'h Adaozer an Toull, Adsaver ar Straedoù evit chom enno. (Izaia 58:12)

Setu, pobl Doue o deus bevet hent Doue er bed-mañ a raio aesoc'h d'an dud chom er c'hêrioù (hag el lec'hioù all) e-pad an amzer adsevel-mañ, e-pad ar mil bloaz.

Ar bed a vo evit gwir ul lec'h gwelloc'h. Bezomp kannaded evit Krist bremañ, evit ma c'hallimp servijañ ivez en e Rouantelezh.

Kannad gwirion an Aviel a gemm an den

Jezuz a lavaras: „Mar chomit em ger, ez oc'h evit gwir va diskibien. 32 Hag ec'h anavezot ar wirionez, hag ar wirionez ho lakaio da vezañ dieub“ (Yann 8:31-32). Anavezout ar wirionez diwar-benn aviel Rouantelezh Doue a zieub ac'hanomp diouzh bezañ paket e esperañsoù faos ar bed-mañ. Gallout a reomp skoazellañ gant hardizhegezh ur steuñv a ya en-dro — steuñv Doue! Satan en deus touellet ar bed a-bezh (Diskuliadur 12:9) ha Rouantelezh Doue eo ar gwir ziskoulm. Ret eo deomp difenn ha kaout an aer eus ar wirionez (kmp. Yann 18:37).

Kannad an aviel a zo muioc'h eget ar silvidigezh bersonel. Keloù mat Rouantelezh Doue a zlefe kemm un den er bed-mañ:

² Ha na vezit ket heñvel ouzh ar bed-mañ, met bezit kemmet dre nevesaat ho spered, evit ma anavezot petra eo bolontez Doue, ar mat, an degemerus hag ar peurvat. (Romaniz 12:2)

Ar wir gristenien a zo kemmet evit servijañ Doue hag ar re all:

²² Servijerien, sentit e pep tra ouzh ho mistri hervez ar c'hig, n'eo ket dre servij a-zirak-daoulagad, evel tud a fell dezho plijout d'an dud, met gant eeunder-kalon, o toujañ Doue. ²³ Ha kement a rit, grit anezhañ a-greiz kalon, evel evit an Aotrou ha n'eo ket evit an dud, ²⁴ o c'houzout e resevot digant an Aotrou gopr an hêrezh; rak an Aotrou Krist a servijit. (Kolosiz 3:22-24)

²⁸ Setu perak, dre ma resevomp ur rouantelezh na c'hall ket bezañ hejet, hor bezet ar gras, ma c'hallimp servijañ Doue en un doare degemerus gant enor ha doujañs doueel. (Hebreiz 12:28)

Ar wir gristenien a vev disheñvel diouzh ar bed. Degemer a reomp reolennoù Doue a-zioc'h re ar bed evit ar pezh a zo mat ha fall. Ar re reizh a vev dre ar feiz (Hebreiz 10:38), rak ret eo kaout feiz evit bevañ hent Doue er bed-mañ. Ar gristenien a oa sellet ken disheñvel diouzh ar bed ma vevent ennañ ma veze graet „an Hent“ eus o doare-bevañ en Testamant Nevez (Oberoù an Ebestel 9:2; 19:9; 24:14,22). Ar bed a vev en un doare unanek, touellet dindan galloud Satan, en ar pezh a zo bet galvet „hent Kain“ (Jud 11).

Aviel Rouantelezh Doue a zo ur c'hannad a reizhder, a levenez hag a beoc'h (Romaniz 14:17). Ar ger diouganel, komprenet ent mat, a zo frealzus (kmp. 1 Korintiz 14:3; 1 Tesalonikiz 4:18), dreist-holl pa welomp ar bed o vreinañ (kmp. Lukaz 21:8-36). Ar gwir hent-buhez kristen a gas d'ur peurzhalc'h speredel ha da vennozhioù korfel (Mark 10:29-30). Setu ul lodenn eus an abeg ma kompren ar re a vev anezhañ ez eus ezhomm gant ar bed eus Rouantelezh Doue. Ar gristenien a zo kannaded eus Rouantelezh Doue.

Ar gristenien a laka hon espereñs er speredel, n'eo ket er c'horfel, ha pa vevomp en ur bed korfel (Romaniz 8:5-8). Ganeomp emañ „espereñs an aviel“ (Kolosiz 1:23). Setu un dra a gompren ar gristenien gentañ ha ne gompren ket evit gwir kalz eus ar re a lavar hiziv heuliañ Jezuz.

6. An ilizoù greko-roman a zesk ez eo pouezus ar Rouantelezh, met...

An ilizoù greko-roman a gred e teskont doareoù eus Rouantelezh Doue, met diaes eo dezho kompren evit gwir petra eo hi da vat. Da skouer, The Catholic Encyclopedia a zesk kement-mañ diwar-benn ar rouantelezh:

Hini Krist ... E pep prantad eus e gelenn e teu donedigezh ar rouantelezh-mañ, he doareoù disheñvel, he ster resis, an doare da dizhout anezhi, da vezañ bouedenn e brezegennoù, ken ez eo galvet e brezegenn „aviel ar rouantelezh“...e krogjont da gomz eus an Iliz evel „rouantelezh Doue“; kmp. Kol. I, 13; 1 Tesal. ii, 12; Diskul. I, 6, 9; v, 10, h.a. ...talvezout a ra an Iliz evel an ensavadur Doueel-se ... (Pope H. Kingdom of God. The Catholic Encyclopedia, Volume VIII. 1910)

Ha pa venege ar pezh a-us „Kol. I, 13; 1 Tesal. ii, 12; Diskul. I, 6, 9; v, 10“, mar sellit outo, e kavot ne lavar hini eus ar gwersedoù-se netra diwar-benn **an Iliz** o vezañ Rouantelezh Doue. Deskiñ a reont e vo ar gredourien lodenn eus Rouantelezh Doue pe ez eo rouantelezh Jezuz. Ar Bibl a c'halv diwall e cheñchfe kalz an aviel pe ez afent war-du unan all, unan diwir (Galatiz 1:3-9). Siwazh, meur a hini o deus graet kement-se.

Jezuz a zekas: „Me eo an hent, ar wirionez hag ar vuhez. Den ne zeu d'an Tad nemet drezon“ (Yann 14:6). Per a zekas: „Ha n'eus silvidigezh en hini all ebet, rak n'eus anv all ebet dindan an neñv roet e-touez an dud dre ma rankomp bezañ savetaet“ (Oberoù an Ebestel 4:12). Per a lavaras d'ar Yuzevien e rank an holl gaout ar feiz da gaout keuz ha da zegemer Jezuz evit bezañ savetaet (Oberoù an Ebestel 2:38).

E-keñver kement-se en deus ar Pab Frañsez, tremenet bremañ, desket e c'hall an ateourien, hep Jezuz, bezañ savetaet dre oberoù mat! Deskiñ a ra ivez e c'hall ar Yuzevien bezañ savetaet hep degemer Jezuz! Ouzhpenn-se e seblant eñ ha greko-romaned zo soñjal ez eo ur stumm dizibl eus „Mari“ un alc'houez d'an aviel kenkoulz hag un alc'houez d'an unvaniezh ekumenek hag etrefeiz. Siwazh, int ha re all ne gomprenont ket pouez Jezuz NA gwir Aviel Rouantelezh Doue. Kalz a vroud avieloù faos.

Kalz a fell dezho bale dre ar gweled ha kaout feiz er bed. An Testamant Nevez a zesk e tle ar gristenien sellout a-us:

² Lakait ho spered war an traoù a-us, n'eo ket war an traoù war an douar. (Koloz 3:2)

⁷ Rak dre ar feiz e valeomp, n'eo ket dre ar gweled. (2 Korintiz 5:7)

Koulskoude en deus ar Pab Pius XI desket, en diazez, bale dre e weled eus e iliz:

... an Iliz Katolik ... eo rouantelezh Krist war an douar. (enseblennad Pius Quas Primas).

Al lec'hienn CatholicBible101 a lavar: „Rouantelezh Doue a voe diazezet war an douar gant Jezuz-Krist er bloaz 33 goude J.-K., e stumm e Iliz, renet gant Per...an Iliz Katolik.“ Koulskoude n'emañ ket amañ Rouantelezh Doue a vil bloaz, ha n'eo ket Iliz Roma kennebeut. Pa zeuio, e vo war an douar. Ha pa'z eus gant gwir Iliz Doue an „alc'houezioù eus ar rouantelezh“ (Mazhe 16:19), ar re a lavar ez eo un iliz rouantelezh Doue „o deus tennet kuit alc'houez an anaoudegezh“ (Lukaz 11:52).

Iliz Roma a zesk ken kreñv a-enep ur Rouantelezh Doue douarel a vil bloaz o tont a-benn nebeut ma'z eo, en diazez, an hepken „kelennadurezh an Antikrist“ rollet e Katekiz ofisiel an Iliz Katolik:

676 Touellerezh an Antikrist a grog dija da gemer stumm er bed bep gwech ma vez lavaret e c'haller peurc'hraat en istor an esperañs vesianek na c'haller peurc'hraat nemet en tu all d'an istor dre ar varnedigezh eskatologel. An Iliz he deus nac'het zoken ar stummoù kemmet eus ar faoserezh-mañ eus ar rouantelezh da zont dindan an anv milvloaziadegezh ... (Catechism of the Catholic Church. Imprimatur Potest +Joseph Cardinal Ratzinger. Doubleday, NY 1995, p. 194)

Siwazh, ar re a zo a-du gant ar savboent-se o do kudennoù bras gant embann Aviel Rouantelezh Doue er fin. Lod a gemero harpoù spontus a-enep ar re a embann anezhañ (Daniel 7:25; 11:30-36). Met soñjal a rafec'h

marteze: ha n'emaint ket holl er rouantelezh ar re a lavar ez eo Jezuz an Aotrou? Nann, ne vint ket. Taolit evezh ouzh ar pezh a lavaras Jezuz:

²¹ „N'eo ket pep hini a lavar din: „Aotrou, Aotrou“, a yelo e rouantelezh an neñv, met an hini a ra bolontez va Zad a zo en neñv.

²² Kalz a lavaro din en deiz-se: „Aotrou, Aotrou, ha n'hon eus ket diouganet en da anv? Ha n'hon eus ket kaset kuit an diaouled en da anv? Ha n'hon eus ket graet kalz a virakloù en da anv?“ ²³ Ha neuze e lavarin dezho: „N'em eus biken anavezet ac'hanoc'h; it kuit diouzhin, c'hwi a ra an dizlezenn!“ (Mazhe 7:21-23)

An Abostol Paol a verkas e oa „mister an dizlezenn“ „dija oberiant“ (2 Tesalonikiz 2:7) en e amzer. An dizlezenn-mañ a zo liammet ivez ouzh un dra ma c'halv ar Bibl diwall dioutañ en amzerioù diwezhañ hag a zo anvet „Mister, Babilon Veur“ (Diskuliadur 17:3-5).

„Mister an dizlezenn“ a zo liammet ouzh tud a lavar bezañ kristenien hag a gred n'o deus ket ezhomm da striviñ da virout lezenn an Dek Gourc'hemenn a Zoue, h.a., hag/pe ez eus kement a nemedennoù degemerus outi, hag/pe ez eus stummoù degemerus a benijenn evit terriñ lezenn Doue; setu, ha pa soñjont dezho o deus ur stumm eus lezenn Doue, ne viront ket ur stumm a gristeniezh a vije anavezet gant Jezuz pe gant e ebestel evel unan reizh.

Kalz eus ar re a lavar bezañ kristenien a zo evel ar Farizianed a dorre gourc'hemenn Doue, met a lavare e rae o hengounioù kement-se degemerus — Jezuz a damallas an doare-se (Mazhe 15:3-9)! Izaia a c'halvas diwall ivez e rebello ouzh e lezenn tud a lavar bezañ da Zoue (Izaia 30:9). Siwazh, ar rebeliñ dizlezenn-mañ a welomp betek hiziv.

Ur „mister“ all a seblant bezañ e kred Iliz Roma e kaso he steuñvoù ekumenek hag etrefeiz brezelek d'ar peoc'h ha d'ur stumm dizibl eus Rouantelezh Doue war an douar. Ar Skritur a c'halv diwall a-enep un unvaniezh ekumenek da zont ha ma tesk e vo berzh ganti e-pad un nebeud bloavezhioù (notenn: diskouezet eo New Jerusalem Bible, un droidigezh aotreet gant ar gatoliked roman):

⁴ Hag e stouzhont dirak an aerouant rak roet en doa e c'halloud d'al loen; hag e stouzhont dirak al loen, o lavarout: „Piv a c'hall bezañ keñveriet ouzh al loen? Piv a c'hall stourm outañ?“ ⁵ Aotreet e voe d'al loen komz e rodelloù hag e zroukkomzoù ha bezañ oberiant e-pad daou viz ha daou-ugent; ⁶ hag e lavaras e zroukkomzoù a-enep Doue, a-enep e anv, a-enep e Deltenn neñvel hag a-enep an holl re a zo goloet enni. ⁷ Aotreet e voe dezhañ ober brezel ouzh ar sent ha trec'hiñ warno, hag e voe roet dezhañ galloud war bep gouenn, pobl, yezh ha broad; ⁸ hag holl dud ar bed a azeulo anezhañ, da lavarout eo pep hini nad eo ket e anv bet skrivet abaoe diazezadur ar bed e levr buhez an Oan aberzhet. ⁹ Ra selaouo an hini en deus divskouarn: ¹⁰ Ar re a zo evit ar skarzhadenn, d'ar skarzhadenn; ar re a zo evit ar marv dre ar c'hleze, d'ar marv dre ar c'hleze. Setu perak eo ret d'ar sent kaout ar gouzañvusted hag ar feiz. (Diskuliadur 13:4-10, NJB)

Ar Bibl a c'halv diwall a-enep un unvaniezh vabilonek en amzer diwezhañ:

¹ Unan eus ar seizh ael o doa ar seizh kib a zeuas da gomz ouzhin, hag a lavaras: „Deus amañ hag e tiskouezin dit kastiz ar c'hast vras a zo azezet e-kichen dourioù puilh, ² gant piv en deus holl rouaned an douar graet ar c'hast, hag he deus lakaet holl dud ar bed da vezañ mezv gant gwin he avoultriezh.“ ³ Kas a reas ac'hanon er spered en un dezerzh, hag eno e welis ur wreg war ur loen ruz-tan gant seizh penn ha dek korn, ha titloù droukkomzus skrivet warnañ a-bezh. ⁴ Ar wreg a oa gwisket e limestra hag e ruz-tan, hag e lugerne gant aour, meinoù prizius ha perlez, hag he doa etre he daouarn un hanaf aour leun gant loustoni euzhus he c'hastoni; ⁵ **war he zal e oa skrivet un anv, un anv kuzh: „Babilon Veur, mamm an holl gastoù hag an holl oberoù lous war an douar.“** ⁶ Gwelet em eus e oa mezv, mezv gant gwad ar sent, ha gant gwad merzherien Jezuz; ha pa welis anezhi, e voen souezhet-holl. (Diskuliadur 17:1-6, NJB)

⁹ „Amañ ez eus ezhomm a furnez. **Ar seizh penn a zo ar seizh krec'hienn** ma'z eo azezet ar wreg warno . . . ¹⁸ Ar wreg ac'h eus

gwelet a zo **ar gêr vras** a zo dezhi galloud war holl renerien an douar.” (Diskuliadur 17:9,18, NJB)

¹ Goude-se e welis un ael all o tiskenn eus an neñv, gant ur galloud bras roet dezhañ; an douar a lugernas gant e c'hloar. ² Gant e vouezh uhelañ e youc'has: „Kouezhet eo Babilon, kouezhet eo **Babilon Veur**, hag eo deuet da vezañ annez an diaouled hag ul lojeiz evit pep spered lous ha pep evn hudur hag argaset. ³ An holl vroadoù o deus evet don eus gwin he c'hastoni; pep roue war an douar en deus graet ar c'hast ganti, ha pep marc'hadour a zo deuet pinvidik dre he flijadurezhoù.” ⁴ Ur vouezh all a gomzas eus an neñv; klevet em eus anezhi o lavarout: „**It er-maez anezhi, va fobl, pell diouti, evit na gemerot ket lod en he zorfedoù ha na c'houzañvot ket ar memes gouliennoù.** ⁵ He fec'hedoù o deus tizhet an oabl, hag en deus Doue soñj eus he zorfedoù: grit outi evel m'he deus graet ouzh ar re all. ⁶ Paeet e vo dezhi div wech kement he deus goulennet. Un hanaf div wech kreñvoc'h eus he meskaj hec'h-unan a vo dezhi. ⁷ Pep pomp ha pep gourvez anezhi a vo paeet gant ur poanuis pe ur c'hlaç'har. Azezet on evel rouanez, emezi; n'on ket un intañvez ha ne'm bo biken keuz. ⁸ Setu perak, en un devezh, e kouezho ar gouliennoù warni: ar c'hleñved, ar c'hañv hag an naonegezh. Devet e vo betek an douar. Nerzhus eo an Aotrou Doue en deus he barnet.” ⁹ „Kañv ha daeroù a vo eviti gant rouaned an douar o deus graet ar c'hast ganti hag o deus gourvezet ganti. Gwelout a reont ar maged pa zev, (Diskuliadur 18:1-9, NJB)

E Zakaria e c'halv ar Bibl diwall a-enep ur Babilon da zont hag e tiskouez ne c'hoarvezo ket an unvaniezh wirion a-raok ma tistroio Jezuz:

¹⁰ Diwallit! Diwallit! Tec'hit eus douar an norzh — Yahve a lavar — rak strewet em eus ac'hanoc'h war pevar avel an neñv — Yahve a lavar. ¹¹ Diwallit! Tec'hit, **Sion, a chom bremañ gant merc'h Babilon!**

¹² Rak setu ar pezh a lavar Yahve Sabaot, abaoe m'en deus ar Gloar va c'haset

diwar-benn ar broadoù o deus ho preizhet: „Piv bennak a stok ouzhoc'h a stok ouzh mabig va lagad. ¹³ Setu bremañ, e hejin va dorn warno hag e vint preizhet gant ar re o deus lakaet e sklaverezh.“ Neuze ec'h anavezot en deus Yahve Sabaot va c'haset! ¹⁴ Kanit, en em laouenait, merc'h Sion, rak setu, emañ o tont da chom en ho kreiz — Yahve a lavar! ¹⁵ Hag en deiz-se e vo troet kalz a vroadoù ouzh Yahve. Ya, dont a raint da vezañ e bobl, hag e choumint en ho kreiz. Neuze ec'h anavezot en deus Yahve Sabaot va c'haset deoc'h! ¹⁶ Yahve a gemero perc'hennañ war Juda, e lod en Douar Santel, hag a zibabo adarre Jeruzalem. (Zakaria 2:10-16, NJB; notenn: er stummoù KJV/NKJV eo rollet ar gwersedoù evel Zakaria 2:6-12)

Ha pa c'hall ar c'henlabour war poentoù zo bezañ mat, doareoù eus ar mouvamantoù ekumenek hag etrefeiz a vroud Aozadur ar Broadoù Unanet, ar Vatikan, kalz a brotestanted ha renerien orthodoxs reter a zo tamallet sklaer gant ar Bibl ha ne zlefent ket bezañ broudet. Jezuz a c'halvas diwall diouzh ar re a lavarje e heuliañ hag a „douellje kalz“ (Mazhe 24:4-5). Ul lodenn vras eus an ekumenegezh a zo liammet ouzh digoradur ar c'hentañ siell eus Diskuliadur 6:1-2, anavezet ivez evel „marc'heger gwenn“ an Diskuliadur (n'eo KET Jezuz) hag ouzh gast Diskuliadur 17.

Evel Zakaria en deus an Abostol Paol desket ivez ne c'hoarvezje ket gwir unvaniezh ar feiz a-raok ma tistrofe Jezuz:

¹³ betek ma tizhimp holl an unvaniezh er feiz hag en anaoudegezh eus Mab Doue, hag e teuimp da vezañ an Den peurv, aet en e vent klok gant leunder Krist e-unan. (Efeziz 4:13, NJB)

Ar re a gred e teu an unvaniezh-mañ a-raok distro Jezuz a zo faziet. Evit gwir, pa zistroio Jezuz, e rankfe distrujañ unvaniezh ar broadoù a savo a-enep dezhañ:

^{11:15} Neuze e sonas ar seizhvet ael e drompilh, hag e voe klevet mouezhioù o youc'hal en neñv, o lavarout: „Rouantelezh ar bed a zo deuet da vezañ rouantelezh hon Aotrou hag e Grist, hag e reno da viken ha da virviken.“ ¹⁶ An daou-ugent henaourien nemet pevarzek, azezet war o zronioù dirak Doue, a stouzas hag a

douchas an douar gant o zal, oc'h azeuliñ Doue ¹⁷ gant ar gerioù-mañ: „Trugarekaat a reomp ac'hanoc'h, Aotrou Doue Holl-C'halloudek, an Hini a zo, an Hini a oa, rak kemeret hoc'h eus ho kalloud bras ha kroget hoc'h eus da ren. ¹⁸ Ar broadoù a oa e trouz, ha bremañ eo deuet an amzer eus ho penjañs, hag evit barn ar re varv, hag evit gopraat ho servijerien ar brofeded, ar sent hag ar re a zouj hoc'h anv, bihan ha bras. Deuet eo an amzer da zistrujañ ar re a zistruj an douar.“ (Diskuliadur 11:15-18, NJB)

^{19:6} Ha klevet em eus ar pezh a seblante bezañ mouezhioù un engroez vras, evel trouz ar meurvor pe darc'h bras ar gurun, o respont: „Alleluia! Ren an Aotrou hon Doue Holl-C'halloudek a zo kroget; . . . ¹⁹ Neuze e welis al loen, gant holl rouaned an douar hag o armeoù, dastumet asambles evit stourm ouzh ar Marc'heger hag ouzh e arme. ²⁰ Met al loen a voe paket, asambles gant ar profed faos en doa graet burzhudoù e anv al loen ha dre o zouell en doa touellet ar re o doa degemeret bezañ merket gant merk al loen hag ar re o doa azeulet e skeudenn. An daou-mañ a voe taolet bev el lenn dan o teviñ gant souffr. ²¹ An holl re all a voe lazhet gant kleze ar Marc'heger, a zeue eus e c'henou, hag an holl evned en em walc'has gant o c'hig . . . ^{20:4} Neuze e welis tronioù, ma'c'h azevjont warno, ha ma voe roet dezho ar galloud da varn. Gwelet em eus eneoù an holl re a oa bet dibennet abalamour d'o zesteni evit Jezuz hag abalamour d'o frezezennoù eus ger Doue, hag ar re a nac'has azeuliñ al loen pe e skeudenn ha na zegemerjont ket ar merk war o zal pe war o daouarn; hag e teujont d'ar vuhez, hag e renjont gant Krist e-pad mil bloaz. (Diskuliadur 19:6,19-21; 20:4, NJB)

Taolit evezh e rankfe Jezuz distrujañ armeoù ar bed unanet a-enep dezhañ. Neuze e reno eñ hag ar sent eus an adsavidigezh gentañ. Neuze e vo gwir unvaniezh ar feiz. Siwazh, kalz a selaouo servijerien faos a seblant bezañ mat, met n'int ket, evel m'en deus an Abostol Paol galvet diwall (2 Korintiz 11:14-15). Ma komprenje muioc'h a dud evit gwir ar Bibl hag aviel Rouantelezh Doue, e vije nebeutoc'h a dud o stourm ouzh Jezuz d'e zistro.

7. Perak Rouantelezh Doue?

Ha pa blij deomp-ni tud soñjal ez omp ken speredek, ez eus bevennoù d'hor c'hompren, tra ma'z eo „didermen“ kompren Doue (Salm 147:5).

Setu perak e vo ret emellañ Doue evit reizhañ ar blanedenn-mañ.

Ha pa gred kalz a dud e Doue, an darn vuiañ-tre eus an dud n'o deus ket c'hoant d'ober ar pezh a lavar ha da vevañ evel ma ren evit gwir. Taolit evezh ouzh ar pezh a zeu:

⁸ Diskouezet en deus dit, o den, petra a zo mat; ha petra a c'houlenn an Aotrou diganit, nemet ober ar reizhder, karout an drugarez ha bale gant izelegezh gant da Zoue? (Mika 6:8)

Bale gant izelegezh gant Doue n'eo ket un dra en deus mab-den bet c'hoant d'ober evit gwir. Adalek amzer Adam hag Eva (Jenez 3:1-6) o deus an dud dibabet fiziout enno o-unan hag en o fal o-unan, a-us da re Zoue, daoust d'e c'hourc'hemennoù (Eksod 20:3-17).

Levr ar C'hrennlavaroù a zesk:

⁵ Fiz en Aotrou gant da holl galon, ha na en em harp ket war da skiant da-unan; ⁶ en da holl hentoù anavez anezhañ, hag eñ a reoliaio da wenodennoù. ⁷ Na vez ket fur ez taoulagad da-unan; douj an Aotrou ha pella diouzh an droug. (Krennlavaroù 3:5-7)

Koulskoude, an darn vuiañ eus an dud ne fizint ket evit gwir e Doue gant o holl galon, na ne c'hortozint ket ma reoliaio o c'hammedoù. Kalz a lavar e raint ar pezh a fell da Zoue, met ne reont ket. An denelezh a zo bet touellet gant Satan (Diskuliadur 12:9) hag a zo kouezhet evit c'hoantoù ar bed hag „ourgouilh ar vuhez“ (1 Yann 2:16).

Setu perak en deus kalz a dud savet o hengounioù relijiel o-unan hag o gouarnamantoù laik, rak soñjal a ra dezho ec'h ouzont ar gwellañ. Koulskoude n'ouzont ket (kmp. Jeremia 10:23), ha n'o do ket an darn vuiañ keuz evit gwir.

Setu perak ez eus ezhomm gant an denelezh eus Rouantelezh Doue (kmp. Mazhe 24:21-22).

Soñjit er gwenvidigezhioù

Unan eus ar rummadoù lavarennoù ar brudetañ roet gant Jezuz e oa ar gwenvidigezhioù, a roas en e Brezegenn war Venez an Olived.

Taolit evezh ouzh un darn eus ar pezh a lavaras:

³ „Eürus ar re baour a spered, rak dezho eo rouantelezh an neñv. ⁴ Eürus ar re a zo e kañv, rak frealzet e vint. ⁵ Eürus ar re guñv, rak hêrezhiñ a raint an douar. ⁶ Eürus ar re o deus naon ha sec'hed eus ar reizhder, rak leuniet e vint. ⁷ Eürus ar re drugarezus, rak trugarez a gavint. ⁸ Eürus ar re c'hlan a galon, rak gwelout a raint Doue. ⁹ Eürus ar re a laka ar peoc'h, rak galvet e vint mibien Doue. ¹⁰ Eürus ar re a zo heskinet abalamour d'ar reizhder, rak dezho eo rouantelezh an neñv. (Mazhe 5:3-10)

E Rouantelezh Doue eo (kmp. Mark 4:30-31), anvet alies rouantelezh an neñv gant Mazhe (kmp. Mazhe 13:31), e vo peurc'hraet ar promesaoù eürus-se. E Rouantelezh Doue e vo peurc'hraet ar promesa d'ar re guñv da hêrezhiñ an douar ha d'ar re c'hlan da welout Doue. Gortozit gant youl keloù mat ar vennozhioù e Rouantelezh Doue!

Reizh eo hentoù Doue

Ar wirionez eo ez eo Doue karantez (1 Yann 4:8,16) ha N'eo KET Doue unanek. Lezennoù Doue a ziskouez ar garantez ouzh Doue hag ar garantez ouzh hon nesañ (Mark 12:29-31; Jakez 2:8-11). Hentoù ar bed a zo unanek hag ec'h echuont er marv (Romaniz 8:6).

Taolit evezh e tiskouez ar Bibl e vir ar gwir gristenien ar gourc'hemennoù:

¹ Piv bennak a gred ez eo Jezuz ar C'hrist a zo ganet a Zoue, ha piv bennak a gar an Hini en deus ganet a gar ivez an hini a zo ganet gantañ. ² Dre gement-se ec'h anavezomp e karomp bugale Doue, pa garomp Doue ha pa viromp e c'hourc'hemennoù. ³ Rak setu

karantez Doue: mirout e c'hourc'hemennoù. Hag e c'hourc'hemennoù n'int ket pounner. (1 Yann 5:1-3)

Holl „c'hourc'hemennoù“ Doue „a zo reizhder“ (Salm 119:172). E hentoù a zo glan (Tit 1:15). Siwazh, kalz o deus degemeret stummoù disheñvel a „zizlezenn“ ha ne gomprenont ket n'eo KET deuet Jezuz da zistrujañ al lezenn nag ar profeded, met d'o feurc'hraat (Mazhe 5:17), en ur zisplegañ o gwir ster hag en ur astenn anezho pelloc'h eget ar pezh a soñje kalz (da skouer Mazhe 5:21-28). Jezuz a zeskas: „piv bennak a ra anezho hag o desk d'ar re all a vo galvet bras e rouantelezh an neñv“ (Mazhe 5:19) (an droiennoù „Rouantelezh Doue“ ha „rouantelezh an neñv“ a c'haller eskemm an eil evit egile).

Ar Bibl a zesk ez eo marv ar feiz hep oberoù (Jakez 2:17). Kalz a lavar heuliañ Jezuz, met ne gredint ket evit gwir e gelennadurezhioù (Mazhe 7:21-23) ha n'e heñvelint ket evel ma tlefent (kmp. 1 Korintiz 11:1). „Ar pec'hed eo torridigezh al lezenn“ (1 Yann 3:4, KJV) hag an holl o deus pec'het (Romaniz 3:23). Koulskoude e tiskouez ar Bibl e trec'ho an drugarez war ar varn (Jakez 2:13), rak ez eus gant Doue evit gwir ur steuñv evit an holl (kmp. Lukaz 3:6).

An diskoulmoù denel, er-maez eus hentoù Doue, n'aint ket en-dro. Er rouantelezh a vil bloaz e reno Jezuz gant „ur wialenn houarn“ (Diskuliadur 19:15), hag e trec'ho ar mad rak ar bobl a vevo hent Doue. **HOLL gudennoù ar bed a zo abalamour ma nac'h kevredigezhioù ar bed-mañ sentiñ ouzh Doue hag ouzh e lezenn.** An istor a ziskouez n'eo ket gouest an denelezh da ziskoulmañ kudennoù ar gevredigezh:

⁶ Rak ar spered kigel a zo marv, met ar spered speredel a zo buhez ha peoc'h. ⁷ Rak ar spered kigel a zo enebiezh a-enep Doue; rak n'eo ket sujet da lezenn Doue, ha ne c'hall ket bezañ. ⁸ Setu, ar re a zo er c'hig ne c'hallont ket plijout da Zoue. (Romaniz 8:6-8)

Ar gristenien a zle en em zerc'hel war ar speredel, ha goude ar c'heuz hag ar vadeziant e vez roet dezho Spered Doue evit ober kement-se er bed-mañ (Romaniz 8:9), daoust d'hor gwanderioù personel:

²⁶ Rak sellit ouzh ho kalv, breudeur, n'eus ket kalz a re fur hervez ar c'hig, na kalz a re nerzhus, na kalz a re noblañs, a zo galvet. ²⁷ Met

Doue en deus dibabet traoù foll ar bed evit lakaat mezha war ar re fur, ha Doue en deus dibabet traoù dinerzh ar bed evit lakaat mezha war an traoù nerzhus; ²⁸ ha traoù izel ar bed hag ar re zisprizet en deus Doue dibabet, hag an traoù n'int ket, evit lakaat da netra an traoù a zo, ²⁹ evit na en em veulje kig ebet dirazañ. ³⁰ Met drezañ ez oc'h e Krist Jezuz, a zo deuet evidomp furnez a-berzh Doue — ha reizhder, santelezh ha dasprenadur — ³¹ evit ma vije, evel ma'z eo skrivet: „An hini en em veul, ra en em veulo en Aotrou.“ (1 Korintiz 1:26-31)

Ar gristenien a zle en em veuliñ e steuñv Doue! Bale a reomp dre ar feiz bremañ (2 Korintiz 5:7), o sellout a-us (Koloziz 3:2) er feiz (Hebreiz 11:6). Benniget e vimp abalamour ma viromp gourc'hemennou Doue (Diskuliadur 22:14).

Perak Aviel Rouantelezh Doue?

Ar brotestanted a soñj dezho peurluviañ, ur wech m'o deus degemeret Jezuz evel salver, o deus klasket Rouantelezh Doue. Ar gatoliked roman a gred ez eo aet ar re vadezet, zoken evel bugale bihan, en o iliz evel er rouantelezh. Ar gatoliked roman hag an orthodoxe reter a soñj dezho peurluviañ, dre an sakramantoù, h.a., e klaskont rouantelezh Doue. Ha pa zle ar gristenien bezañ badezet, ar greko-roman-brotestanted a sell peurluviañ ouzh ar bed evit diskoulmañ kudennoù an denelezh. Techet int da vezañ troet war-du an douar (kmp. Romaniz 8:6-8).

Klask da gentañ Rouantelezh Doue (Mazhe 6:33) a zle bezañ ur pal evit ar vuhez a-bezh d'ar gristenien. Ur pal na sell ket ouzh ar bed evit an diskoulmoù, met ouzh Doue hag ouzh e hentoù. Keloù mat Rouantelezh Doue a cheñch hor vuhez.

Ar Bibl a lavar e reno ar gristenien gant Jezuz, met ha komprenet hoc'h eus e talvez kement-se e reno ar gwir gristenien evit gwir war gêrioù? Jezuz a zeskas:

¹² „Un den-noblañs bennak a yeas d'ur vro bell evit resev evitañ e-unan ur rouantelezh ha distreiñ. ¹³ Setu m'e c'halvas dek eus e servijerien, hag e roas dezho dek mina, hag e lavaras dezho:

„Kenwerzhit betek ma teuin.“¹⁴ Met e geodedourien a gasae anezhañ, hag e kasjont ur c'hannad war e lerc'h, o lavarout: „Ne fell ket deomp e renfe hemañ warnomp.“

¹⁵ „Hag e c'hoarvezas, pa zistroas, o vezañ resevet ar

rouantelezh, e c'hourc'hemennas galv ar servijerien-se, dezho m'en doa roet an arc'hant, evit ma ouije pegement en doa gounezet pep hini dre ar c'henwerzh.¹⁶ Neuze e teuas an hini kentañ, o lavarout: „Mestr, da vina he deus gounezet dek mina.“

¹⁷ Hag e lavaras dezhañ: „Mat-tre, servijer mat; dre ma'z out bet feal en un dra vihan-tre, az pezh galloud war dek kêr.“¹⁸ Hag an eil a zeuas, o lavarout: „Mestr, da vina he deus gounezet pemp mina.“

¹⁹ En hevelep doare e lavaras dezhañ: „Bez ivez war bemp kêr.“ (Lukaz 19:12-19)

Bezit feal war an nebeut a zo ganeoc'h bremañ. Ar gristenien o do an tu da ren war gêrioù gwirion, en ur rouantelezh wirion. Jezuz a lavaras ivez: „Va gopr a zo ganin, evit reiñ da bep hini hervez e ober“ (Diskuliadur 22:12). Doue en deus ur steuñv (Job 14:15) hag ul lec'h (Yann 14:2) evit ar re a responto dezhañ evit gwir (Yann 6:44; Diskuliadur 17:14). Rouantelezh Doue a zo gwirion ha gallout a rit bezañ lodenn anezhi!

E deroù 2016 e voe er gelaouenn Science ur pennad anvet „The power of crowds“ a ziskoueze e c'hallfe ar speredegzh artifisiel hag al labour dre engroez diskoulmañ ar „c'hudennoù fall“ a zo dirak an denelezh. Koulskoude, ar pennad ne gomprenas ket petra e oa an droukiezh, na penaos he diskoulmañ kennebeut. Donedigezh diwezhatoc'h ar programmoù speredegzh artifisiel n'he deus ket, sur a-walc'h, diskoulmet kudennoù ar bed.

Ar c'henlabour, er-maez eus heuliañ gwir hentoù Doue, a zo tonket da c'hwitañ en 21vet kantved kement ha m'edo goude an Dic'hlan Vras pa genlabouras an denelezh evit sevel Tour Babel, a c'hwitas (Jenez 11:1-9).

Kudennoù ar bed, e lec'hioù evel ar Reter-Nesañ (daoust d'an aviadoù red gortozet, da skouer Daniel 9:27a; 1 Tesalonikiz 5:3), ne vint ket diskoulmet

gant an dud — ezhomm hon eus eus peoc'h Rouantelezh Doue (Romaniz 14:17).

Kudennoù an spontusterezh etrebroadel, daoust d'an aviadoù gortozet, ne vint ket diskoulmet (kmp. Ezekiel 21:12) gant ar re douellet en Aozadur ar Broadoù Unanet (kmp. Diskuliadur 12:9) — ezhomm hon eus eus levenez ha frealz Rouantelezh Doue.

Kudennoù an endro NE VINT KET diskoulmet dre ar c'henlabour etrebroadel, rak broadoù ar bed a sikouro da zistrujañ an douar (Diskuliadur 11:18), met diskoulmet e vint gant Rouantelezh Doue.

Kudennoù an dizereadegezh seksel, an diforc'hadur hag ar gwerzhañ lodennoù eus korf mab-den ne vint ket diskoulmet gant ar Stadoù-Unanet (kmp. Diskuliadur 18:13), met gant Rouantelezh Doue.

An dle bras a zo gant ar Stadoù-Unanet, ar Rouantelezh-Unanet ha meur a vroad all ne vo ket diskoulmet dre an emglevioù etrebroadel, met er fin (goude ar c'holl hervez Habakuk 2:6-8) gant Rouantelezh Doue.

An diouiziegezh hag an deskadurezh fall ne vint ket diskoulmet gant Aozadur ar Broadoù Unanet — ezhomm hon eus eus Rouantelezh Doue. An tabutoù relijiel ne vint ket diskoulmet evit gwir gant mouvamant ekumenek-etrefeiz ebet a asant ur silvidigezh er-maez eus gwir Jezuz ar Bibl. Ar pec'hed eo AR GUDENN er bed, hag evit se ez eus ezhomm ganeomp eus aberzh Jezuz hag eus e zistro e Rouantelezh Doue. Ar skiantoù mezegiezh a-vremañ n'o deus ket an holl respontoù evit yec'hed mab-den — ezhomm hon eus eus Rouantelezh Doue.

Kudennoù an naon ne vint ket diskoulmet gant an organeshoù kemmet ent genetikel a laka lodennoù eus ar bed en arvar a naonegezh abalamour da c'hwitadennoù bras posupl war an eostoù — ezhomm hon eus eus Rouantelezh Doue.

Ar baourentez vras e lodennoù eus Afrika, Azia hag el lec'hioù all, ha pa denno ur pennad gounid eus „Babilon“ an amzer diwezhañ (kmp. Diskuliadur 18:1-19), ne ziskoulmo ket kudenn ar baourentez — ezhomm hon eus eus Rouantelezh Doue. Ar soñj e c'hall an denelezh, hep Jezuz,

degas an utopiezh er „bed fall a-vremañ“ a zo un aviel faos (Galatiz 1:3-10). Ezhomm hon eus eus Rouantelezh Doue.

Prantad ar mil bloaz eus Rouantelezh Doue a zo ur rouantelezh wirion a vo diazezet war an douar. Diazezet e vo war lezennoù karantezus Doue ha war un Doue karantezus evel rener. Ar sent a reno gant Krist e-pad mil bloaz (Diskuliadur 5:10; 20:4-6). Er rouantelezh-mañ e vo ar re a zo evit gwir en Iliz Doue, met skritur ebet ne lavar ez eo Rouantelezh Doue an Iliz da vat (katolik roman pe unan all). Iliz Roma he deus stourmet ouzh kelenn ar mil bloaz, ha diwezhatoc'h e stourmo kreñvoc'h c'hoazh ouzh kannad aviel ar Bibl kement ha ma tostaimp ouzh an dibenn. Kement-se a resevo moarvat kalz a skrid er mediaoù, ar pezh a c'hall sikour da beurec'hraat Mazhe 24:14.

En he frantad diwezhañ e vo e Rouantelezh Doue „Jeruzalem Nevez, o tiskenn eus an neñv a-berzh Doue“ (Diskuliadur 21:2) ha ne vo ket a fin d'he c'hresk. Ne vo ket a zireizhder ken, ne vo ket a geuz ken, ha ne vo ket a varv ken.

Prezeg ha kompren aviel Rouantelezh Doue a zo un danvez pouezus eus ar Bibl. Skrivagnerien an Testamant Kozh o deus desket diwar e benn. Jezuz, Paol ha Yann o deus desket diwar e benn. Ar brezegenn „gristen“ koshañ a zo chomet er-maez eus an Testamant Nevez he deus desket diwar e benn. Renerien gristen eus deroù an eil kantved, evel Polikarp ha Melito, o deus desket diwar e benn. Ni e Continuing Church of God a zesk diwar e benn hiziv. Ho pet soñj ez eo Rouantelezh Doue an danvez kentañ a ziskouez ar Bibl en deus Jezuz prezeget diwar e benn (Mark 1:14-15). Se e oa ivez ar pezh a brezege goude e adsavidigezh (Oberoù an Ebestel 1:3) — hag un dra eo a zlefe ar gristenien klask da gentañ (Mazhe 6:33).

An aviel n'eo ket hepken diwar-benn buhez ha marv Jezuz. Pouez an aviel a zesk Jezuz hag e heulierien e oa Rouantelezh Doue da zont. En aviel ar rouantelezh ez eus ar silvidigezh dre Grist, met ivez ar c'helenn diwar-benn dibenn gouarnamantoù an dud (Diskuliadur 11:15).

Ho pet soñj, Jezuz a zesk ne zeuje ket an dibenn a-raok ma vije prezeget aviel ar rouantelezh d'ar bed en un doare testeni d'an holl vroadoù (Mazhe 24:14). Hag ar prezeg-se a c'hoarvez bremañ. Ha c'hoant ho pije da gemer perzh er skoazell d'al labour diwezhañ-se, labour an amzer diwezhañ?

Ar c'heloù mat eo ez eo **Rouantelezh Doue an diskoulm d'ar c'hudennoù a zo dirak an denelezh**. Koulskoude, an darn vuiañ NE FELL KET dezho e skoazellañ, nag e glevout, nag e krediñ e wirionez. Rouantelezh Doue a zo peurbadus (Mazhe 6:13), tra ma'z eo „ar bed-mañ o tremen“ (1 Korintiz 7:31).

Embann gwir aviel Rouantelezh Doue a zo un dra ma kemeromp ni e Continuing Church of God ent sirius. Klask a reomp deskiñ an holl draoù a zesk ar Bibl (Mazhe 28:19-20), hag en o zouez Rouantelezh Doue (Mazhe 24:14). E-pad ma c'hortozomp ar rouantelezh-se, eo ret deomp deskiñ ha heuliañ hentoù Doue ha frealziñ ar re all a fell dezho krediñ ar wirionez.

Ha ne zlefec'h ket skoazellañ embann aviel Rouantelezh Doue da zont? Ha krediñ a reot aviel Rouantelezh Doue?

Continuing Church of God

Chomlec'h post amerikan Continuing Church of God eo P.O. Box 109, Grover Beach, California, 93483 USA; lec'hienn www.ccog.org.

Lec'hiennoù Continuing Church of God (CCOG)

CCOG.ASIA Al lec'hienn-mañ a sell ouzh Azia.

CCOG.IN Al lec'hienn-mañ a zo evit ar re a orin indian.

CCOG.EU Al lec'hienn-mañ a zo evit Europa.

CCOG.NZ Al lec'hienn-mañ a zo evit Zeland-Nevez hag evit ar re all a orin breizhveuriat.

CCOG.ORG Setu pennlec'hienn Continuing Church of God. Servijañ a ra tud war an holl gevandirioù. Enni ez eus pennadoù, liammoù ha videoioù.

CCOGCANADA.CA Al lec'hienn-mañ a zo evit ar re e Kanada.

CCOGAFRICA.ORG Al lec'hienn-mañ a zo evit ar re en Afrika.

CDLIDD.ES Setu lec'hienn e spagnoleg Continuing Church of God.

PNIND.PH Setu lec'hienn ar Filipinez eus Continuing Church of God. Titouroù he deus e saozneg hag e tagalog.

Lec'hiennoù keleier hag istor

COGWRITER.COM Al lec'hienn-mañ a zo ur benveg embann pouezus hag enni keleier, kelennadurezh, pennadoù istorel, videoioù ha nevesaadurioù diouganel.

CHURCHHISTORYBOOK.COM Setu ul lec'hienn aes da zerc'hel soñj enni gant pennadoù ha titouroù war istor an Iliz.

BIBLENEWSPROPHECY.NET Setu ul lec'hienn radio enlinenn e saozneg a ra war-dro keleier ha danvezioù biblek. BNPI.NET a zo enni meur a yezh.

Sanelloù video YouTube ha BitChute evit prezegennoù ha prezegenigoù

BibleNewsProphecy sanell. Videoioù prezegenigoù CCOG.

CCOGAfrica sanell. Kannadoù CCOG e yezhoù afrikan.

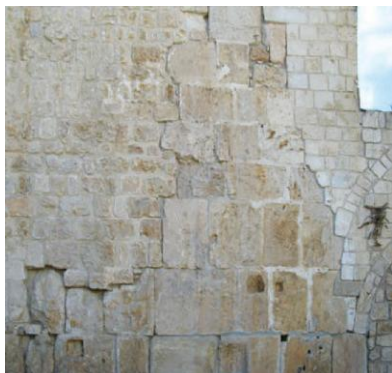
CCOG Animations sanell evit deskiñ doareoù eus ar c'hredennoù kristen.

CDLIDDSermones sanell a zo enni kannadoù e spagnoleg.

ContinuingCOG sanell. Prezegennoù video CCOG.

Al luc'hskeudenn a ziskouez amañ dindan un darn eus an nebeud brikennoù a zo chomet (gant lod ouzhpennet diwezhatoc'h) eus ur savadur e Jeruzalem, anavezet

a-wechoù evel ar C'henakl, met deskrivet gwelloc'h evel Iliz Doue war Grec'hienn Kornôg Jeruzalem (anvet hiziv Menez Sion):



Kredet e vez e oa ar savadur-mañ moarvat lec'h an iliz gristen wirion koshañ. Ur savadur ma vije bet prezeget ennañ „aviel Rouantelezh Doue“ Jezuz. Ur savadur e Jeruzalem e oa ma veze desket Aviel Rouantelezh Doue.

Setu perak e trugarekaomp ivez Doue hep paouez, rak...c'hwi, breudeur, a zo deuet da vezañ heulierien ilizoù Doue a zo e Judea e Krist Jezuz. (1 Tesalonikiz 2:13-14)

Stourmit start evit ar feiz a zo bet roet ur wech evit atav d'ar sent. (Jud 3)

Eñ (Jezuz) a lavaras dezho: „Ret eo din prezeg rouantelezh Doue er c'hêrioù all ivez, rak evit kement-se on bet kaset.“ (Lukaz 4:43)

Met klaskit rouantelezh Doue, hag an holl draoù-se a vo roet deoc'h ouzhpenn. N'ho pet ket aon, tropell bihan, rak plijet eo bet gant ho Tad reiñ deoc'h ar rouantelezh. (Lukaz 12:31-32)

Hag an aviel-mañ eus ar rouantelezh a vo prezeget er bed a-bezh en un doare testeni d'an holl vroadoù; ha neuze e teuio an dibenn. (Mazhe 24:14)